

REPUBLICA MOLDOVA
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
SEDIUL CIOCANA
mun. Chișinău, str. Mihail Sadoveanu, nr. 24/1,
Republica Moldova, MD-2044,

tel./fax (+373 22) 425 322; (022) 333 754

e-mail: jci@justice.md

Sediul specializat în examinarea cauzelor cu privire la activitatea

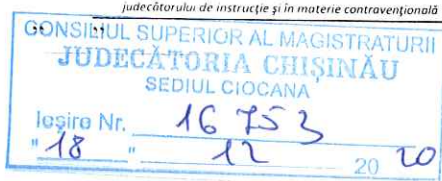

REPUBLIC OF MOLDOVA
THE COURT OF CHISINAU
CIOCANA COURT OFFICE
Chisinau city, Mihail Sadoveanu street, nr. 24/1,
Republic of Moldova, MD-2044,

tel./fax (+373 22) 425 322; (022) 333 754

e-mail: jci@justice.md

The Court Office specialized in the examination of the cases concerning

the activity of the investigative judge and in contraventional matters

Curtea Constituțională

Mun. Chișinău, str. A. Lăpușeanu, 28 MD-2004

Judecătoria Chișinău (sediul Ciocana), Vă expediază excepția de neconstituționalitate, pentru verificarea constituționalității a prevederilor legale conținute în sensul corespunderii cu articolele 4, 16, 21, 23, 26 și 54 din Constituția Republicii Moldova, a alin. (2) art. 279¹, "*disjungerea unei cauze privitoare la participanții la una sau la mai multe infracțiuni se admite în cazul în care împrejurările cauzei o cer și această disjungere nu se va răsfrânge negativ asupra efectuării depline și obiective a urmăririi penale și cercetării judecătorești*", din Codul de procedura penală al Republicii Moldova, nr. 122-XV din 14 martie 2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248-251, art. 699), cu modificările ulterioare.

Anexe:

Sesizarea pe 26 file

Încheierea nr. 10-1412/2020 din 16.12.2020 pe 3 file

Judecător

Victor Sandu

**Curtea Constituțională
a Republicii Moldova**

S E S I Z A R E

în baza art.135 alin. (l) lit. a) și g) din Constituție

I. AUTORUL SESIZĂRII:

1. B. C. „Victoriabank” S.A., cod fiscal 1002600001338, licența cu seria și nr. AMM1004503.
2. Adresa juridică, mun. Chișinău, str. 31 august 1989, 141.
3. Numele, prenumele și adresa reprezentanților pentru corespondență:
 - Igor Cirimpei,
 - avocatul Gheorghe Malic,

II. OBIECTUL SESIZĂRII:

Prezenta sesizare are ca obiect de examinare verificarea constituționalității, în sensul corespunderii cu articolele 4, 16, 21, 23, 26 și 54 din Constituția Republicii Moldova, a alin. (2) art. 279¹, *”disjungerea unei cauze privitoare la participanții la una sau la mai multe infracțiuni se admite în cazul în care împrejurările cauzei o cer și această disjungere nu se va răsfrînge negativ asupra efectuării depline și obiective a urmăririi penale și cercetării judecătorești”*, din Codul de procedura penală al Republicii Moldova, nr. 122-XV din 14 martie 2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248–251, art. 699), cu modificările ulterioare.

**III. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI EXAMINATE
DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ:**

1. **În fapt**, în procedura unei echipe de procurori, ofițeri de investigație și de urmărire penală, condus de procurorul în Procuratura Anticorupție, dl Octavian Iachimovschi, se afla cauza penală, nr. 2014978151, la care au fost conexe într-o singură **procedura ca fiind conexe și indivizibile**, cel puțin altele 32 cauze penale, privind infracțiunile prevăzute de art.art. 190 alin.(5), 243 alin.(3) lit.b), 239 alin.(1), (2), 239/1 alin.(2), 239/2, 244 alin.(2) lit.b), 238 alin.(2), 329 alin. (2) lit. b), 284 alin.(1), 191 alin.(2) lit.b), d), (2/1), 252 alin.(2) lit.a), (3), (4) lit. a) din Codul penal.

1.1. În motivarea soluțiilor de conexare a cauzei penale, procurorii, fără a consulta opinia apărării, din oficiu și la propria latitudine, au decis ca toate aceste, cel puțin, 33 cauze sunt **conexe și indivizibile**, și urmează a fi cercetate într-o singură **procedura conexă**, pentru că obiectul urmăririi penale este unic și vizează devalizarea sistemului bancar și sustragerea banilor din Banca de Economii SA, B.C. ”Unibank” S.A. și B.C. ”Banca Socială” S.A., și, respectiv din bugetul de stat al Republicii Moldova.

1.2. La data de 06 și 16 iulie 2020, în cadrul cauzei penale **conexe și indivizibile**, nr. 2014978151, prin ordonanțele dlui procuror Octavian Iachimovschi, persoana juridică B.C. ”Victoriabank” S.A. a fost recunoscută în calitate de bănuț, și respectiv învinuit, ulterior, însă la data de 30 iulie 2020, deja în cadrul cauzei penale, nr.2020960061, persoana juridică B.C. ”Victoriabank” S.A. a fost recunoscută repetat în calitate de învinuit, fiindu-i pusă în sarcină practic aceiași acuzatie generală și abstractă.

1.3. La 30.07.2020, iarăși fără a consulta opinia apărării, contrar poziției sale anterioare, că toate aceste, cel puțin, 33 cauze sunt **conexe și indivizibile**, și urmau a fi cercetate într-o singură **procedura conexă**, obiectul urmăririi penale fiind unul și același, și vizează devalizarea sistemului bancar..., iarăși din oficiu și la propria latitudine, procurorul de caz, a dispus cauza penală nr.2020960061, chipurile privitoare la acuzarea adusă Nataliei Politov-Cangaș pe faptul comiterii de către aceasta a infracțiunilor prevăzute de art.30, 33, 42 alin.(5), 46, 190 alin.(5) din Codul penal și art.30, 33, 42 alin.(2), 46, 243 alin.(3) lit.a) și lit.b) din Codul penal și a persoanei juridice B.C. ”Victoriabank” S.A. pe pretinsul fapt de săvârșire a infracțiunii prevăzute de art. 30, 42 alin.(2) la art.243 alin.(1) din Codul penal.

1.4. Astfel este relevant a menționa că în speță, procurorul fără a consulta opinia părții apărării, contrar poziției sale anterioare, **singur a decis**, că *disjungerea unei cauze privitoare* la acuzarea adusă Nataliei Poltov-Cangaș și persoanei juridice B.C. "Victoriabank" S.A., **ar fi posibilă**, că ar fi *cazul în care împrejurările cauzei ar cere și că această disjungere nu se va răsfrînge negativ asupra efectuării depline și obiective a urmăririi penale și cercetării judecătorești*", și tot procurorul, unipersonal și fără a consulta părerea și interesele părții apărării, din oficiu și la propria latitudine, a disjungat doar acele materiale în procedura separată, pe care le considera necesare **DOAR** părții acuzării.

1.5. Cu alte cuvinte, prin disjungerea selectivă, adesea alogică și imprevizibilă, fără a consulta opinia părții apărării, procurorul decide care materiale ale cauzei penale *conexe și indivizibile*, să fie prezentate părții apărării și care nu, și astfel apriori apărarea este privată de posibilitatea de a consulta și a decide sinestator, dacă toate sau doar o parte din materiale cauzei penale *conexe și indivizibile* ar fi relevante, concludente și indispensabile pregătirii apărării, or de fapt, **dupa noi are loc o manipulare de probatoriu, situație** raspindită în așa zisele cauze de rezonanță sporită, din care considerente apărarea a formulat obiecțiile sale, apoi a făcut contestații procurorului ierarhic superior, plingerile respective fiind examinate superficial, în consecință, la moment pe rolul judecătorului de instrucție se afla un sir de plingeri ale părții apărării, formulate în ordinea articolelor 299¹, 313 Cod procedură penală, inclusiv față de ordonanța Procurorului General din 17.08.2020, ce ține de conexarea cauzelor penale nr.2014978151, nr.2020960061 și nr.2018978161, față de ordonanța din 30.07.2020, de disjungere a cauzei penale nr.2020960061, și altele, prin care au fost respinse plângerile apărării.

1.6. Prin urmare, pentru soluționarea echitabilă a cererilor pendinte, judecătorul de instrucție trebuie să aplice și să dea răspuns părții apărării referitor la critica normei legale contestate, astfel a apărut necesitatea *controlului prealabil* a acesteia sub aspectul corespunderii cu articolele 4, 16, 21, 23, 26 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

IV. EXPUNEREA PRETINSEI ÎNCĂLCĂRI A CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ADUSE ÎN SPRIGINUL ACESTOR AFIRMAȚII

2. În susținerea cerințelor înaintate, mai întâi de toate, facem o mică incursiune, stabilind că din punct de vedere conceptual, Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122-XV din 14 martie 2003, **nu a conținut și nu conține instituția conexarării și disjungerii** la faza urmărire penală, a *cauzelor penale indivizibile de drept*, chiar și dacă aceasta a fost introdusă ulterior prin Legea nr. 264 din 28-07-2006 (publicată la 03-11-2006 în Monitorul Oficial nr. 170-173 art. 781), cind Codul de procedură penală a fost completat cu art. 279¹, or din punct de vedere conceptual actuala lege procesuală a preluat conceptul articolelor 33 și 34 din Codul de procedură penală Român din 1968 și a pornit de la ideea *conexității și indivizibilității, de drept*, fără voința/discreția procurorului sau a instanței de judecată, a cauzelor penale, fiind astfel toate situațiile expuse în alineatele (2) și (3) art. 42 Cod procedură penală, norme care nu au suferit nici o modificare ulterioară, inclusiv cind prin Legea nr. 264 din 28-07-2006 a fost introdusă instituția *conexării și disjungerii*, ca urmare, creându-se *paralelisme legislative, care generează incertitudine și insecuritate juridică* (HCC nr. 2 din 30 ianuarie 2018, § 45), de fapt, **contradicții esențiale** între aceste norme, aplicarea lor devenind *imprevizibilă* și ține doar de *libertatea discreționară nelimitată și necontrolabilă a părții acuzării*, fiind realizată cu încălcarea și ignorarea la absolut a conceptului imperativ, care nu prevede nici o excepție de la alin. (1) art. 42 Cod procedură penală.

2.1. Din start evidențiem că instituția prevăzută la alin. (2) art. 279 prim Cod procedură penală, imediat după ce a fost inclusă în legea procesuală, a devenit o **modalitate sistemică a părții acuzării de a manipula probatoriul**, fiind o măsură drastică [*Freeman v. Chicago Musical Instrument Co.*, 689 F.2d 715, 721 (7th Cir.1982)], extremă [*Wyeth v. Abbott Laboratories*, 692 F. Supp. 2d 453, 457 (D.N.J. 2010)] sau chiar *draconică* [*University Patents, Inc. v. Kligman*, 737 F. Supp. 325, 329 (E.D. Pa. 1990)] impusă pentru a obține un avantaj tactic în fața adversarului (părții apărării-n.m.) [*Armstrong v. McAlpin*, 625 F.2d 433, 437 (2d Cir. 1980)], desi într-un *proces echitabil* și cu *egalitatea părților*, autoritățile (Legislative, de control constituțional și judiciar-n.m.) ar trebui să lichideze aceste lacune legislative pentru a se evita posibilitatea aplicării sau impunerea a astfel de măsuri, în care **părții acuzării, prin legea contestată, se acordă posibilitatea necontrolabilă de a tainui probele favorabile și importante apărării**, inclusiv declarațiile inițiale ale unor

persoane, care ulterior, urmare a anumitor influențe nu atât de legale, le modifică și astfel în mod evident se afectează *egalitatea armelor* și se *îngradește dreptul conventional și accesul părții apărării la toate materialele cauzei, în egală măsură cu partea acuzării, fără careva excepții sau decizii arbitrare.*

2.2. Aplicarea acestor principii în speță, după noi, denotă că procurorul a ignorat imperativele alin. (1) și (2) art. 42 Cod procedură penală, pentru că desi este vorba de un caz de *indivizibilitate* a cauzelor penale, și acest fapt deja a fost constatat și expus tot de către partea acuzării atunci cind toate aceste, cel puțin, 33 cauze fiind *conexe și indivizibile*, sa deis a fi cercetate într-o singura *procedura conexă*, obiectul urmăririi penale fiind unic și vizează devalizarea sistemului bancar și sustragerea banilor din Banca de Economii SA, B.C. "Unibank" S.A. și B.C. "Banca Socială" S.A., și, respectiv din bugetul de stat al Republicii Moldova, rezultind ca **ulterior, deopotrivă pretinsa** disjungere și, la general, instituția pasibilității *disjungerii unei cauze penale*, prevăzută de alin. (2) art. 279¹ Cod procedura penală, **a fost aplicată** la faza urmarire penală de către partea acuzării **contrar esenței sale, contrar consecvenței și consecutivității** procesului penal, contrar principiilor unanim recunoscute și prevederilor legale generale, fiind una din *șirul de măsuri extreme sau chiar draconice*, doar pentru a *obține avantaje tactice în fața adversarului procesual -părții apărării.*

2.3. Toate acestea datorită *neclarității și imprevizibilității* sau nereusitei expunerii textuale a normei contestate, care permite **aplicarea instituției vizate cu totul în alt sens și modalitate**, desi aceasta norma are scopul de a reanima posibilitatea *disjungerii ca excepție* a unor cauze penale privitoare la *participanții la una sau la mai multe infracțiuni, cind aceștea din cauze obiective* (minori, fugari, bolnavi, neidentificați-n.m.) **nu pot fi aduși în fața instanței împreună cu toți coacuzatii.** Prin definiție, doar în asemenea situații dificile, *împrejurările cauzei o cer* cu condiția previzibilă că *această disjungere nu se va răsfrînge negativ asupra efectuării depline și obiective a urmăririi penale și cercetării judecătorești*". Doar în această situație dificilă ar fi posibilă aplicarea disjungerii cauzei penale și aceasta este doar o excepție, regula fiind *conexitatea și indivizibilitatea cauzei penale și trimiterea în instanța de judecată concomitent și indivizibil a tuturor faptasilor și pe toate episoadele cunoscute*, la moment, organului de urmarire penala, doar astfel se *putea asigura cercetarea obiectiva, multilaterală și stabilirea adevărului în termen cel mai rezonabil*, doar așa este posibil de individualizat fapta fiecaruia.

2.4. Altfel spus, scopul *conexității și indivizibilității*, implicit și a conexării cauzelor este asigurarea aflării adevărului, prin realizarea tuturor cercetărilor de către aceleași organe de urmarire penală în același timp, pentru o corectă și coerentă administrare a probelor, fără a le dubla sau tripla, în acest fel fiind posibil a fi lămurite contradicțiile dintre declarațiile martorilor audiați, prin confruntări și administrarea altor probe necesare. Și deopotrivă, prin *disjungerea* unor astfel de cauze apar diferențe între probatoriile administrate pe parcursul urmăririi penale și judecării cauzelor de către diferite instanțe de judecată, aspecte ce contravin prevederilor art. 42 din Codul de procedură penală referitoare la obligația de conexare a cauzelor penale *indivizibile*, or una dintre caracteristicile cauzelor indivizibile este "*solidaritatea penală*", care impune ca toate probele să fie administrate unitar, **pentru a fi opozabile tuturor coinculpaților, astfel încât orice act efectuat de către unul dintre coinculpați, care privește fapta sau circumstanțele reale ale acesteia, să producă efecte față de toți inculpații, iar căile de atac formulate pe temeiuri de fapt să le fie favorabile tuturor acestora.**

2.5. Totodată *imprecizia și lipsa de claritate a textului* criticat permit *artificii juridice* de natură să lezeze prevederile constituționale, prin disjungere a unor cauze *absolut indivizibile*, prin trimiterea în instanță, pentru judecarea fondului, doar a "probelor" selectate de acuzare, fără a ține cont de interesele părții apărării, din start provocând o procedură inechitabilă în care *părțile nu dispun de aceleași mijloace juridice pentru a-și susține interesele procesuale*, cu consecința încălcării principiului aflării adevărului și înlesnirea erorilor judiciare, totodată aceste procedee abuzive încalcă jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care obligă la asigurarea caracterului echitabil al procedurii penale, lăsând statelor o marjă considerabilă de apreciere în ceea ce privește formalitățile procesuale, atât timp cât procesul în sine, ca întreg, asigură părților garanțiile procesuale prevăzute prin Convenție.

2.6. Este de menționat că în Codul de procedura penală, redactia anului 1961, institutia disjungerii cauzei penale era relativ previzibilă și se aplica în formă inversa actualei așa zisei practici abuzive, fiind important că **nu se disjunga o "cauza nouă"**, pentru a o trimite de urgență în judecată, pină la cauza de

bază sau primară, astfel pentru a mima realitatea și a crea impresia că investigațiile, ca și în speță, cu privire la Natalia Politov-Cangaș și persoana juridică B.C. "Victoriabank" S.A., s-ar fi desfășurat doar de la 30 iulie 2020, cînd a fost emisă ordonanța de disjungere și pînă la 19 august 2020, cînd sa "finisat" urmărirea penală, distorsionînd realitatea și tainuînd materialele cauzei penale complexe și conexe, importante apărării, astfel acuzarea încearcă a "demonstra" că chipurile urmărirea penală ar fi fost desfășurată în *"termenul rezonabil" prevăzut de articolul 6 § 1, care încep să curgă de la data la care o persoană este „acuzată”* (cauza Pantea v. România, hotărârea din 3 iunie 2003, § 275).

2.7. În speță prin aplicarea greșită a instituției *disjungerii unei cauze penale*, prevăzută de alin. (2) art. 279¹ Cod procedura penală, însoțită de subtefugii din partea acuzării, se încearca a trata *noțiunea de „acuză în materie penală”*, doar de la data de 30 iulie 2020, cînd a fost emisă ordonanța de disjungere a cauzei penale, "noi", în care persoana se trage la răspundere penală, indiferent de faptul că în cauza primară din care a fost disjunsă cea nouă, cu mult mai înainte au fost realizate un sir de *„repercusiuni importante pentru situația (persoanei)”* (Ibrahim și alții v. Regatul Unit, [MC], hotărârea din 13 septembrie 2016, § 249; Simeonovi v. Bulgaria, [MC], hotărârea din 12 mai 2017, § 110). În realitate, *„termenul rezonabil” prevăzut de articolul 6 § 1 și „acuză în materie penală” în sensul Convenției*, față de B.C. "Victoriabank" S.A. a apărut mult mai înainte, așa cum a explicat dl Procuror General, Alexandr Stoianoglo, înca în noiembrie-decembrie 2014, sau cel puțin începînd cu luna august 2019, cînd față de angajați și față de banca ca și persoană juridică au fost realizate mai multe *„repercusiuni importante asupra situației (persoanei)”* în formă de perchezitii și ridicare a unui sir de documente interne, folosite ca și probe împotriva bancii, inclusiv care contin date privind secretul bancar.

2.8. Deci, în mod normal, dacă urmărirea penală primară în cauza penală nr. 2014978151 a fost pornită la 04.12.2014, atunci și *„termenul rezonabil” prevăzut de articolul 6 § 1* în cauza complexă curge tot de la aceasta dată, urmînd a expedia în instanță toate materialele acestei cauze penale complexe și primare, și dacă ar fi apărut necesitatea de a disjunge o careva cauză penală, atunci tocmai acea disjunsă se lasă în gestiunea organului de urmarire penală în continuare, și deopotrivă, se finalizează anume cauză primară, pornită inițial, în acest sens în conceptul alin. (2) art. 279¹ din Codul de procedura penală al Republicii Moldova, nr. 122-XV din 14 martie 2003 și a fost utilizat textul imprevizibil, că: *"disjungerea unei cauze privitoare la participanții la una sau la mai multe infracțiuni se admite în cazul în care împrejurările cauzei o cer și această disjungere nu se va răsfrînge negativ asupra efectuării depline și obiective a urmăririi penale și cercetării judecătorești"*.

2.9. Altfel spus, orice cauza penală, în care se efectuează urmărirea penală, are tendința spre **finisare în mod complex, așa cum ea este, total și sub toate aspectele**, nu spre disjungere, respectiv spre finisare se duce, în mod **complex și integru**, anume prima cauza penală și dacă la momentul finisării urmăririi penale, apare necesitatea de a se disjunge o cauza penală, aceasta poate fi doar din oricare motive obiective pentru organul de urmarire penala, dacă **cineva din faptași este fugar, minor, bolnav sau neidentificat**, și astfel nu poate fi adus în fața instanței împreună cu toți coacuzatii, doar în această situație dificilă este posibilă a sustine, că: *"disjungerea unei cauze privitoare la participanții la una sau la mai multe infracțiuni se admite în cazul în care împrejurările cauzei o cer și această disjungere nu se va răsfrînge negativ asupra efectuării depline și obiective a urmăririi penale și cercetării judecătorești"*.

2.10. Deci, conceptual, se disjunge o cauza penală nouă în privința învinutului/învinuitorilor care se sustrag de la înaintarea acuzării, persoanelor neidentificate, bolnave sau minori și anume cauza penală disjunsă (nouă-n.m.) rămîne la procuror, pentru a organiza desfasurarea urmăririi penale în continuare, după caz, pentru efectuarea investigațiilor în vederea găsirii învinutului fugar, sau pentru stabilirea persoanei neidentificate, or conceptual și firesc, **nu se disjunge cauză în privința persoanelor care trebuie trimise în judecată, acestea fiind în cauza primară, în care sa efectuat urmărirea lor penală, în care s-au adoptata solutii în privința lor, în care sunt toate materialele cauzei în original**.

¹ <https://www.zdg.md/stiri/stiri-justitie/video-pg-anuna-despre-finalizarea-urmaririi-penale-in-dosarul-privind-implicarea-in-furtul-miliardului-a-b-c-victoriabank-s-a-stoianoglo-beneficiarul-tuturor-tranzactiilor-era-nimeni-altul-decat-vladim/>
<https://tv8.md/tv8-show/politica-nataliei-morari-08-09-20-exclusiv-procurorul-general-alexandru-stoianoglo/>, începînd cu minuta 13

2.11. Cu alte cuvinte, datorită expunerii nereușite, cu ignorarea exigenței de *claritate*, norma contestată devine *imprevizibilă* în aplicarea uniformă a *puterii discreționare a autorităților în acest domeniu, fără a ține cont de scopul legitim urmărit, astfel nu se oferă persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului* (Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66; Seychell v. Malta, 28 august 2018, § 50-52), astfel fiind identificate, cel puțin, doua practici de aplicare diferită a acestei instituții de drept, prima, mai mult defectuoasă ca și în speță, **cind sa disjuns o "noua" cauza penală** doar în anumite copii, și doar acele materiale pe care autoritar le considera "necesare" procurorul și aceasta "peste noapte" se expediază în instanța, în timp ce cauza de bază și probatoriul cercetării multilaterale și îndelungate, în original, rămâne la procuror, astfel la acest probagtoriu **nu are acces, nu doar partea apărării, ci și instanțele care vor examina cazul,** în fond apoi și în căile de atac, aceasta doar pentru că procurorul abuzează la aplicarea *puterii sale discreționare* și considera că el ar fi figura care în mod monopolist dirizează procesul și doar el ar putea să decidă *nelimitat, imprevizibil și necontrolabil, care piese din dosar, să le prezinte părților și instanțelor și care nu.*

2.12. Și deopotrivă, cu totul alta este practica de aplicare corectă reglementată în Capitolul II pct. 13 liter f) și Capitolul III pct. 18 din *Instrucțiunile privind evidența unică a infracțiunilor, a cauzelor penale și a persoanelor care au săvârșit infracțiuni, Anexa nr. 2* la Ordinul interdepartamental al Procurorului General, Ministrului afacerilor interne, Directorului general al Serviciului Vamal, Directorului Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, nr. 121/254/286-O/95 din 18.07.2008, conform carora, fișa infracțiunii constatate se completează în cazul emiterii ordonanței privind **disjungerea cauzei în privința persoanelor care se eschivează de la urmărirea penală sau care nu sunt identificate** (alin.(2) art. 279¹ Cod procedură penală-nu în privința persoanelor care trebuie trimise în judecată-n.m.). Or, dacă în cauza penală sînt bănuite de săvîrșirea infracțiunii mai multe persoane și **nu toate au fost stabilite sau nu toate s-au prezentat pentru a fi puse sub învinuire, în privința persoanelor care se eschivează sau nu sunt identificate**(nu în privința persoanelor care trebuie trimise în judecată-n.m.), la terminarea urmăririi penale, procurorul din oficiu sau la propunerea organului de urmărire penală, prin ordonanță, **dispune disjungerea unui dosar separat.**Cauza penală disjunsă în privința învinuitului care se sustrage de la înaintarea acuzației (nu în privința persoanelor care trebuie trimise în judecată-n.m.) **rămîne la procuror, care va dispune efectuarea investigațiilor** în vederea găsirii învinuitului, iar în cazul disjungerii cauzei penale în privința unei persoane neidentificate procurorul remite cauza penală organului de urmărire penală pentru continuarea urmăririi penale. Cauza penală, **în care la infracțiune a coparticipat un minor, precum și cauza în privința minorului** conform prevederilor art. 476 Cod procedură penală **se disjunge pe cît este posibil, formînd un dosar separat.** Disjungerea **în acest caz este o acțiune de ordin tehnic ce ține numai de subiectul infracțiunii.**

2.13. Prin urmare, datorită expunerii nereușite, cu ignorarea exigenței de *claritate și previzibilitate*, a normei contestate ce a provocat aplicarea ne uniformă a *puterii discreționare a procurorului sau instaurat cel puțin două practici diametral opuse și discriminatorii reciproc*, din speță și cea reglementată de Capitolul II pct. 13 liter f) și Capitolul III pct. 18 a *Instrucțiunilor privind evidența unică a infracțiunilor, a cauzelor penale și a persoanelor care au săvîrșit infracțiuni, Anexa nr. 2* la Ordinul interdepartamental, nr. 121/254/286-O/95 din 18.07.2008, astfel fiind încălcat *principiul nediscriminării și egalității*, garantat de art. 16 din Constituția Republicii Moldova, art. 14 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului, deși respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului, în timp ce exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de Constituția Republicii Moldova și de Convenție **trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație, rezultînd că norma contestată și în consecință practica discriminatorie generată de ea, în principiu sunt contrare și art. 16 din Constituția Republicii Moldova.**

2.14. În altă ordine de idei mai evidențiem că în practica legală corectă expresia: *"disjungerea unei cauze .. se admite ..."*, se refera nu la cauza primară, în care deja urmărirea penală a fost sau merge spre finisare, ci anume la "cauza nouă", care prin definiție, conform conceptului trebuie să rămână și rămîne în gestiune la procuror, de altfel, în cauza de bază, cea inițială, deja a fost realizat rolul activ al organului de urmărire penală, aceasta avînd doar o singură direcție de mișcare, spre finisare a urmăririi penale, și după caz, expedierea în instanța de judecată, fiind firesc că după ce **în cauza inițială** au fost conexate, cel puțin 33 cauze, din anul 2014, a fost suficient timp pentru a finisa urmărirea penală anume în cauza inițială, prima pornită, prima finisată, fără a

aplica subterfugii și a încerca a "reseta" un nou proces, chipurile cercetat în termen record de cel mult 18 zile, ca și în speță, aceasta fiind doar o aparență de respectare a „*termenul rezonabil*” prevăzut de articolul 6 § 1.

2.15. Tot așa și ipoteza, dacă *această disjungere nu se va răsfrînge negativ asupra efectuării depline și obiective a urmăririi penale și cercetării judecătorești*, se refera tot la cauza penală inițială, altfel nu poate fi, deoarece și *ordonanța de disjungere se adopta în prima cauza penală*, și sigur că la momentul emiterii acesteia *încă nu este o altă* cauza disjunsă, ne fiind pasibil a motiva ceva în raport cu viitoarea cauză, rezultînd că și condițiile legii și motivarea la momentul deciziei de disjungere a viitoarei cauze penale, *poate fi doar despre și refeitor la actuala cauza penală*, ce-a inițială, ceea ce denotă că prin definiție poate fi vorba doar de disjungere a unei cauze penale în privința persoanelor ce se eschivează de la urmărirea penală și persoanele neidentificate, fie monori, or ese firesc că în cauza penală inițială se cercetează toate aspectele comiterii pretioniei infracțiuni și aceasta cercetare se refera, în egală, măsură la toate persoanele identificate și prezente, cauza penală fiind unica, ce-a primară, pe care deja sa realizat urmărirea penală și se poate modela că *această disjungere nu se va răsfrînge negativ asupra efectuării depline și obiective a urmăririi penale și cercetării judecătorești*, anume în cauza penală pe care o avem la momentul disjungerii, ne fiind pasibil a medita ce s-ar putea intimpla pe viitor în noua cauza penală. Altfel spus, ar fi aberant a se susține că procurorul ne avînd încă noua cauza penală disjunsă, evident doar pe presupuneri ar putea să modeleze ce ar fi pasibil a se intimpla într-o altă cauză penală, care încă nu este începută (disjunsă-n.m.) pentru a "constata" pe presupuneri că în cauza viitoare, *această disjungere nu se va răsfrînge negativ asupra efectuării depline și obiective a urmăririi penale și cercetării judecătorești*.

2.16. Revenid la speță constatăm că *arbitrariul acuzării* constă și în aceea, că în instanța *nu se trimite prima cauza, așa cum și este conceptual, prima pornită și prima finisată, cu toate materialele acesteia în original, administrate pe întreaga perioadă în care Statul consecvent a mers spre „acuzafii în materie penală”*, față de mai multe persoane, *pretins a fi în complicitate, spre cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei pentru stabilirea adevărului*, prin realizarea *rolului activ al întregului obiect unic al urmăririi penale complexe și indivizibile*, ce vizează tot spectrul devalizării sistemului bancar și sustragerea banilor din Banca de Economii SA, B.C. "Unibank" S.A. și B.C. "Banca Socială" S.A., și, respectiv din bugetul de stat al Republicii Moldova, ci se inventează o nouă cauza penală, chipurile *ceva separat*, care prin subterfugii se trimite în instanța.

2.17. Pe cale de consecință cu regret constatăm și evidențiem că norma contestată, fiind *neclară și imprevizibilă stimulează abuzul* pârții acuzării să "institue", în ultimi ani, o practica nocivă, în toate așa zisele cauze "de rezonanță", precum cauza lui Iurie Bolboceanu, cauza fostului angajat de la "Poșta Moldovei", Sergiu Cibotaru, cauzele în privința Olgăi Punga, Dorin Chirtoaca și Vlad Filat, Veaceslav Platon, Gheorghe Petic și altele, în care mai întîi "se disjunge" și în instanța de judecată se trimite o cauza pe un cap de acuzare pentru a se forța o condamnare, ca mai apoi aceasta să se utilizeze ca "lucru judecat" în cauzele ulterioare (de fapt prin încălcarea apriori a procesului echitabil, așa cum sa identificat în spețele, *Navalnyy și Ofițerov v. Russia și I.E. v. Republica Moldova*, la care o să ne mai referim-n.m.), desi invers, conform conceptului legii procesuale, *privind conexitatea și indivizibilitatea cauzelor penale*, în instanță trebuie să se trimită cauza penală de bază, ce-a primară, *prima pornită, prima finisată*, în întregimea sa, cu toate materialele administrate pe parcurs, cu toate materialele tuturor cauzelor *conexate și indivizibile*, care deja erau *conexate într-o singură procedura de urmarire penală, referitoare la toate preținsele episoade infractionale, la moment depistate și cunoscute organului de urmarire penală*, pentru că acestea prin sine constituiau *toate materialele cauzei penale* care se trimitea în instanța de judecată spre examinare în fond, anume în original în toate conexiunile și episoadele cercetate așa cum era administrat probatoriul la momentul finisării urmării penale complexe.

2.18. La fel, relevante sunt și constatările din §§ 64-68 a Hotărîrii din 26 mai 2020 a Curtii Europene în Cauza I.E. v. Republica Moldova (Cererea nr. 45422/13), în care, *Curtea consideră că avocatul reclamantului a formulat un argument convingător, atît în fața instanțelor naționale* (a se vedea punctul 10 al Hotărîrii), *cît și în observațiile sale, că procurorul însărcinat cu cauza a avut cunoștință de preținsa implicare a reclamantului în toate presupusele acțiuni de la bun început* (a se vedea paragraful 7). În consecință, *Curtea consideră că o astfel de separare artificială (ca și în speță-n.m.) a acuzațiilor ... constituie un element de rea-credință din partea autorităților*.

2.19. In așa mod, în condițiile Codului de procedura penală, redactia anului 1961 si in pactica aplicarii institutiei *disjungerii cauzelor penale*, se asigura procesul echitabil si nu se aplica arbitrar legea procesuală, care era mai previzibilă si continea garantii contra abuzului, ca urmare, datorită faptul că în instanță se trimiteau toate materialele cauzei *complexe si conexe*, aflate în posesia organului de urmarire penala, in original, partii apărării, prin sine i se acorda posibilitatea de a lua cunostință de originalul tuturor materialelor cauzei administrate la momentul finisarii urmarii penale si nu doar de cele pe care le considera doar procurorul unipersonal ca fiind *"importante si relevante"*.

2.20. La fel este important a tine cont că parte componentă a materialelor cauzei sunt originalele tuturor procedurilor secundare, de autorizare a masurilor speciale de investigatii sau a altor actiuni procedurale, de autorizare a perchezitiilor si sechestrelor, de autorizare a arestarilor etc, si prin definitie, la judecatorul de instructie (procuror-n.m.) ramineau doar copii, dar originalul procedurii era antrenat în dosarul de baza, pentru ca prin sine acestea sunt materialele acelei cauze penale de baza si nu puteau fi pastrate in proceduri separate. Totodată, în procedure separate, în dosare de supraveghere ale procurorului, se pastrau doar copii de pe aceste materiale, anume din aceste considerente, conform prevederilor legale, procurorul nu este în drept sa *certifice careva acte procedurale*, să le confirme că *ar corespunde cu originalul*, fără ca originalul să fie pasibil a fi accesat de catre partea apărării.

2.21. Deci, urmare a *neclarității și imprevizibilității* normei contestate si a *arbitrariului* generat, in practica, în mai multe cauze, care se promovează a fi de *"rezonanță sporită"*, mai cu seamă din perioada *"statului capturat"*, ca și in speță, *implicit datorita contradicțiilor între prevederile conceptuale*, reflectate în articolele 42 si 43, pe de o parte și articolul 279¹ Cod procedură penală, instituit ulterior, fără a ține cont de Concept, este pasibilă și de fapt are loc *manipularea probatoriului si a circumstanțelor cauzelor*, astel încît, desi de fapt si de drept este o *indivizibilitate sau conexitate (de drept-n.m.)* a cauzelor penale, totuși partea acuzării *"inventează"* tertipuri că aceste cauze, fie precum că se *"cerceteaza paralel"*, apoi se trimit in diferite instante sau in diferite perioade de timp, în consecință, contrar normei conceptuale imperative, prevazută la alin. (1) art. 42 Cod procedură penală, desi este un caz de *indivizibilitate sau de conexitate (de drept-n.m.)* a cauzelor penale, special se crează anumite impedimente pentru ca judecarea lor, ca si in speță, să se facă, nu de aceeași instanță, astfel fiind aplicat principiul latin, *divide et impera*, or dezbinînd fizic cauze *indivizibile*, procurorii, apoi și instanțele tratează *inegal si discriminatoriu* pretinsii compici, pe unii îi fac "martori", pe altii, deopotrivă cu ajutorul acestora, îi "șantajază".

2.22. Referitor la contradicțiile între prevederile criticate constatăm că nu se asigură o *legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține*, pe de o parte, articolele conceptuale, 42 si 43, pe de alta articolul 279¹ Cod procedură penală, instituit ulterior, fără a ține cont de Concept si a-l adapta, astfel s-au creat *paralelismele legislative, care generează incertitudine și insecuritate juridică*, ceea ce este interzis în procesul de legiferare, or se impune a evidentia că în Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova, nr. 6 din 19 martie 2019 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 265 alin. (2) din Codul de procedură penală (contestarea refuzului organului de urmărire penala de a primi plângerea sau denunțul privind comiterea unei infracțiuni), (§41), Înalta Curte a reținut, că *legea trebuie să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține și să evite paralelismele legislative, care generează incertitudine și insecuritate juridică*. În procesul de legiferare este interzisă instituirea acelorași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative (HCC nr. 2 din 30 ianuarie 2018, § 45).

2.23. De altfel, datorită *paralelismelor legislative și discreției* necontrolabile și nelimitate a procurorului, ce provoacă si stimulează *manipularile* de caz, sa ajuns la situația în care, la absolut se ignora constatările principale, facute în punctele 21-24 din Decizia Curtii Constituționale a Republicii Moldova, nr. 55 din 11 iunie 2018, de inadmisibilitate a sesizării nr.68g/2018 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 43 alin. (1) din Codul de procedură penală (conexarea cauzelor penale), în care Curtea notează că *conexarea reprezintă o instituție procesuală concepută* (primară, prioritară-n.m.) *să asigure o bună-administrare a justiției*. În cazul constatării unor încălcări ale prevederilor legale referitoare la competența *ratione materiae sau ratione personae* intervine nulitatea actului procedural, potrivit articolului 251 alin. (2) din Codul de procedură penală. În plus, Curtea reiterează că articolul 20 din Constituție, care reglementează dreptul de acces liber la justiție, își găsește corespondența în dispozițiile articolului 6 § 1 din Convenție. Cerința din articolul 6 § 1 din Convenție, aceea ca o cauză să fie examinată în mod echitabil, trebuie înțeleasă în sensul de a se asigura respectarea principiilor fundamentale ale oricărui proces, și anume principiul contradictorialității și principiul dreptului la apărare, ambele asigurând egalitatea deplină a părților în proces.

2.24. În aceeași speță Curtea Constituțională a Republicii Moldova, reține că orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în termen optim și previzibil (previzibil, clar cînd sa început procesul contra persoanei și cînd sa finisat, și nu prin manipularea disjungerii, chipurile în 19 zile ca și în speță-n.m.)... În acest scop, instanța este datoră să dispună toate măsurile permise de lege și să asigure desfășurarea cu celeritate a judecării, inclusiv prin conexarea cauzelor, respectând caracterul echitabil al procedurii, ceea ce se ignoră cu desăvîrsire în aceasta cauză prin "disjungeri și conexări" artificiale și pornirea unor cauze penale repetate pe aceleași fapte, cunoscute din start organului de urmărire penală, ceea ce constituie elemente de *rea-credință din partea autorităților*.

2.25. Ba mai mult, din punct de vedere conceptual, este important a repeat că instituțiile imperative de la alin. (1) - (3) art. 42 Cod procedură penală al Republicii Moldova, aferente noțiunilor *indivizibilitate și conexitate (de drept-n.m.)* a cauzelor penale au fost preluate din art. 33 și 34 a Codului de procedură penală Român din 1968, conform carora, cazurile de *indivizibilitate* erau următoarele: cînd la săvârșirea unei infracțiuni au participat mai multe persoane; cînd două sau mai multe infracțiuni au fost săvârșite prin același act; în cazul infracțiunii continuate sau în orice alte cazuri cînd două sau mai multe acte materiale alcătuiesc o singură infracțiune. Totodată, conexitatea se referea la situațiile: cînd două sau mai multe infracțiuni sunt săvârșite prin acte diferite, de una sau de mai multe persoane împreună, în același timp și în același loc; cînd două sau mai multe infracțiuni sunt săvârșite în timp ori în loc diferit, după o prealabilă înțelegere între infractori; cînd o infracțiune este săvârșită pentru a pregăti, a înlesni sau a ascunde comiterea altei infracțiuni, ori este săvârșită pentru a înlesni sau a asigura sustragerea de la răspundere penală a făptuitorului altei infracțiuni; cînd între două sau mai multe infracțiuni există legătură și reunirea cauzelor se impune pentru o bună înfăptuire a justiției.

2.26. Relevant este că actualmente, Codul de procedură penală Român în vigoare, deja expres **nu mai conține instituțiile de indivizibilitate și conexitate** a cauzelor penale, și în alineatele (1) și (2) art. 43, expune ceva analogic cu varianta Codului de procedura penală al Republicii Moldova, redactia anului 1961, în timp ce evidențiem că alin. (1) art. 43 din Codul de procedură penală Român nou, în vigoare, **prin sens, expune** noțiunea de *indivizibilitate* a cauzelor penale, care era în art. 33 din Codul de procedură penală Român din 1968 și o găsim în alin. (2) art. 42 Cod procedură penală al Republicii Moldova. Tot așa alin. (2) art. 43 din Codul de procedură penală Român nou, în vigoare, **prin sens, expune** noțiunea de *conexitate (de drept-n.m.)* a cauzelor penale, care era în art. 34 din Codul de procedură penală Român din 1968 și o găsim în alin. (3) art. 42 Cod procedură penală al Republicii Moldova.

2.27. Respectiv, sunt importante interpretările expuse în punctele 15-17, 21 și 22 ale Deciziei Curții Constituționale a României, nr. 119/2020 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 43 alin. (2) lit. b) coroborate cu cele ale art. 46 din Codul de procedură penală din 10 martie 2020, în care Înalta Curte **face o claritate, expunînd** că, conform art. 43 alin. (1) din Codul de procedură penală (Român nou, în vigoare, **prin sens**, art. 33 din Codul de procedură penală Român din 1968 și alin. (2) art. 42 Cod procedură penală al Republicii Moldova, ce se referă la *indivizibilitate-n.m.*), reunirea (conexarea-n.m.) cauzelor este obligatorie și, **ATENTIE, NU era lăsată la aprecierea instanțelor de judecată**. În timp ce, art. 43 alin. (2) din Codul de procedură penală (Român nou, în vigoare, **prin sens**, art. 34 din Codul de procedură penală Român din 1968 și alin. (3) art. 42 Cod procedură penală al Republicii Moldova, ce se referă la *conexitate-n.m.*), această operațiune, de reunire (conexare-n.m.) a cauzelor penale, este **facultativă, fiind lăsată la aprecierea instanței, or** Curtea reține că *art. 43 din Codul de procedură penală* (Român nou, în vigoare, **prin sens**, art. 33 și 34 din Codul de procedură penală Român din 1968, alineatele (2) și (3) art. 42 Cod procedură penală al Republicii Moldova, ce se referă la *indivizibilitate și conexitate de drept* a cauzelor penale-n.m.), *grupează, sub denumirea de "reunirea cauzelor", ipotezele de conexitate și indivizibilitate reglementate de Codul de procedură penală din 1968. Practic, în noul cod sunt reglementate două categorii de cazuri de reunire a cauzelor, renunțându-se la distincția care se făcea anterior între conexitate și indivizibilitate, și anume: cazuri în care reunirea este obligatorie și cazuri în care reunirea este facultativă*. Deși în noul Cod de procedură penală **nu mai sunt reglementate expres indivizibilitatea și conexitatea**, tratamentul juridic diferit al situațiilor în care reunirea cauzelor este obligatorie și al celor în care reunirea cauzelor este facultativă reprezintă tocmai distincția care trebuie făcută între cazurile de *indivizibilitate* și cazurile de *conexitate*. Prin noua soluție legislativă

(în Republica Moldova, deopotrivă, sunt preluate prevederile legislative vechi, din articolele 33 și 34 din Codul de procedură penală Român din 1968-n.m.), Codul de **procedură penală** (Român nou-n.m.) **permite, ca regulă**, trimiterea în judecată în mai multe grupuri mici de inculpați, în cauzele cu număr mare de inculpați, cauze foarte dificil de instrumentat sub imperiul vechiului cod (Român-n.m.), **care nu prevedea această soluție juridică, rezultind că și actualul Cod de procedură penală al Republicii Moldova invers, la fel nu permite**. De altfel, **contrar soluției legislative noi din România, în Republica Moldova, deopotrivă, au fost preluate și păstrate prevederile legislative vechi, din articolele 33 și 34 din Codul de procedură penală Român din 1968**, așa că această situație veche pentru România și "nouă" pentru Republica Moldova, **NU permite**, trimiterea în judecată *în mai multe grupuri mici de inculpați*, în cauzele cu număr mare de inculpați, și aceasta indiferent de faptul este un siretic al acuzării, așa cum în speță, sau într-adevar, ar fi un caz foarte dificil de instrumentat sub imperiul vechiului cod (Român, actual național-n.m.), **care nu prevedea (național nici nu prevede-n.m.) această soluție juridică**.

2.28. Din cele relatate rezultă, că doar modificarea sistemică și previzibilă de către Legiuitor a Codului de procedura penală sub aspectul revizuirii instituțiilor de *indivizibilitate și conexitate de drept* a cauzelor penale, după caz, ținând cont de art. 46 din Codul de procedură penală Român în vigoare, doar așa ar fi posibilă disjungerea, ca și excepție, nu regulă, fiind realizată DOAR de instanța/judecătorul de instrucție, nu de către procuror inpersonal și imprevizibil, mai cu seama prin *subterfugii sau alte măsuri draconice*, sigur că cu participarea efectivă a părții apărării, și doar după această modificare și intervenție de lege ferendă sistemică, ar fi posibilă o *rearanjare previzibilă* a cazurilor de indivizibilitate, care doar așa nu ar mai impune trimiterea în judecată împreună a tuturor participanților la o infracțiune în aceeași cauză (același dosar) și ar permite apropierea de practicile din Codul de procedură penală german deja menținut, și **aceasta se refera doar la situațiile cu adevărat dificile, cind ar fi vorba de dosare **cu zeci sau sute de inculpați**, nu ca și în speță, câteva cauze artificial separate, desi acestea sunt *indivizibile de drept*, deocamdată conform normei și conceptului legal, conexarea acestora este obligatorie, nu facultativă și, **ATENȚIE, NU este lăsată la aprecierea instanțelor de judecată**.**

3. În aceiași ordine de idei, reiteram că cea mai gravă consecință a aplicării imprevizibile a prevederilor alin. (2) art. 279¹ din Codul de procedura penală al Republicii Moldova, nr. 122-XV din 14 martie 2003, neconstituționalitatea căreia se invocă consta în aceea, că aceasta nu acorda compensații și garanții de respectare a proportionalității ingradirii dreptului inculpatului de a consulta în prealabil toate piesele cauzei, care deja erau administrate înainte de pretinsa disjungere.

3.1. Aici, mai întâi, reiterăm poziția abuzivă a acuzării care, pe de o parte, disjunge doar acele materiale pe care unilateral le considera a fi favorabile doar părții acuzării, pe de alta, ca sistemic în grabă are loc consecvent, pe ultima sută de metri, mai întâi disjungerea cauzei penale și trimitea acesteia, în grabă, în instanță, fără a asigura posibilitatea, *timp suficient și înlesniri necesare pentru a pregăti apărarea*, minimul necesar părții apărării de a se "dumeri" și a putea administra probele sale, chiar și fără avea acces real și efectiv la toate materialele ei, acumulate la caz pînă la disjungere fiind încălcate drepturile garantate de alin. (2) pct. 22) art. 66, alin. (1) pct. 4) și 10), alin. (2) pct. 3) art. 68 Cod procedură penală, art. 53 alin. (1) liter b) din Legea cu privire la avocatură, fiind necesar a menționa că art. 6 din Convenție presupune, printre altele, impune că egalitatea armelor, se manifestă prin posibilitatea dată părților de a-și expune cauza în fața organelor judiciare, fără a fi dezavantajate în fața părților adverse ori organelor de urmărire penală, dreptul de a se familiariza cu probele dosarului, dreptul de a combate susținerile și argumentele părților adverse, dar și înlesnirile necesare pregătirii apărării, concretizate prin *timpul fizic ce trebuie acordat pregătirii apărării, comunicarea liberă cu avocatul, accesul la tot dosarul pînă la începerea dezbaterilor în instanța a dosarului și pe parcurs*, pentru că principiul egalității armelor garantează dreptul părții și apărătorilor lor de a accesa **TOATE actele aflate la dosarul cauzei (inclusiv cele lasate la procuror-n.m.) înainte de momentul prezentării materialului de urmărire penală spre cercetare judecătorească, or în cauza *Forum Maritim vs. Romania*, cererea nr. 63610/00 și 38692/05, Curtea a stabilit ca *s-a încălcat dreptul acesteia la un proces echitabil, prin aceea ca avocatul angajat nu a avut acces prealabil la actele dosarului de urmărire penală*.**

3.2. În cauza Vermeulen vs. Belgia nr. 19075/91, par. 33 Curtea a arătat că a existat o imposibilitate, pentru reclamant, de a beneficia de o reală procedură contradictorie, aceasta însemnând oportunitatea

pentru părțile unui proces de a lua cunoștința de orice dovada sau observație prezentate judecătorului de către "un funcționar independent" (procuror) și de a le discuta cu celelalte părți. În egala măsură, în cauza Kuopila vs. Finlanda nr. 27752/95, par. 27-28, Curtea a decis ca nerespectarea dreptului de acces la piesele dosarului conduce automat la încălcarea principiului egalității armelor. În concret, reclamanta a fost înștiințată cu privire la actele dosarului doar la finalul urmăririi penale, neavând posibilitatea, deci, să acceseze dosarul și să poată combate, analiza toate probele administrate de organele de urmărire penală. Mai mult, Curtea precizează că nu pot fi îndeplinite cerințele unui proces echitabil în cazul în care un procuror sau un judecător este lăsat să decidă arbitrar dacă o declarație sau un alt document este considerat suficient de important pentru a fi comunicat părților procedurii.

3.3. În cauza Rowe și Davis vs. Marea Britanie nr. 28901/95, par. 54-55; 46-49 CtEDO relevă faptul că, deși, în condiții limitative și speciale, dreptul de acces la dosar poate fi limitat, totuși, în general, procurorul nu poate ține în secret dosarul de urmărire penală, nici măcar cu acordul instanței de judecată, or, în spetă urmare a imprevizibilității normei contestate, partea acuzării a inventat "disjungeri și conexări" de cauze penale, astfel încât partea apărării să nu aibă acces efectiv la toate materialele acestora, deși în cazul limitării dreptului de acces la dosar, organele judiciare trebuiau să ia măsuri pentru compensarea dificultăților create apărării prin această limitare, ceea ce la fel nu acordă norma legală contestată, aceasta deși în cauza Kamasinski vs. Austria, nr. 9783/82, par. 87-88, Curtea a precizat că, uneori, în funcție de circumstanțele concrete ale cauzei și de garanțiile compensatorii din legislația națională, organul de urmărire penală poate să limiteze dreptul justitiabilului la dosar, dar cu condiția, *sine qua non*, de a al prezenta avocatului său, care neapărat trebuie să aibă acces la dosar în tot cursul procesului, precum și dreptul de a face copii de pe actele dosarului, copii pe care, desigur, să le poată prezenta justitiabilului - clientul sau.

3.4. Cu alte cuvinte, neconstituționalitatea alin. (2) art. 279¹ Cod procedura penală, consta nu doar în imprevizibilitate și nu doar că îngrădește dreptul părții apărării de acces efectiv la toate materialele cauzei, administrate până la disjungere, și nu acordă careve garanții contra arbitrariului și nici nu obligă procurorul și organele judiciare să ia măsuri pentru compensarea dificultăților create apărării prin această limitare, ceea ce este contrar jurisprudenței Curții Europene, la care m-am referit, deopotrivă norma legală menționată, chiar și stimulează abuzul părții acuzării prin utilizarea excesivă a acestei norme în detrimentul părții apărării, și a instituției conceptuale, privind procesul echitabil național, așa cum imperativele alin. (1)-(3) art. 42 Cod procedură penală.

3.5. Astfel, pe seama imprevizibilității art. 279¹ Cod procedura penală, procurorului deși ar trebui să fie o parte egală a procesului, discriminatoriu față de partea apărării, i s-a acordat posibilitatea de a manipula probatoriul și prin pretensele disjungeri, este tentat să separe și să trimită în instanță doar acele materiale ale cauzei, pe care le considera favorabile poziției sale și la actul de "disjungere", deși ar trebui să fie părți egale, nu participă partea apărării, care în mod inechitabil, nu are acces egal la toate materialele urmăririi penale, administrate până la pretinsa disjungere, deși dacă ne-am referi la garanții contra abuzului și la măsuri compensatorii, legislația ar trebui să prevadă, că și apărarea, pe picior de egalitate a armelor, să aibă accesul nelimitat și posibilitatea, din toate materialele cauzei, administrate până la disjungere, să și le selecteze pe toate acelea, care ar fi indispensabile apărării în susținerea poziției sale în instanța de judecată, pentru a putea, pe picior de egalitate cu partea acuzării, să își poată alege poziția, modul și mijloacele de susținere a ei de sine stătător, fiind independentă de procuror, și instanță, în caz contrar, la moment este afectat și principiul contradictorialității, garantat de art. 24 Cod procedura penală, apărarea ne avind drepturi egale, urmînd a fi investită de legea procesual penală cu posibilități egale pentru susținerea poziției sale, or într-o eventuală egalitate a armelor, firesc ca legea să prevadă posibilitatea disjungerii cauzei penale doar după ce vor fi prezentate părții apărării toate materialele cauzei administrate pînă la pretinsa disjungere și doar cu consultarea și cu participarea activă a apărării, care pe picior de egalitate ar trebui să fie investită cu dreptul, nu doar de a lua cunoștința cu toate materialele administrate pînă la disjungere, dar și cu capacitatea de a se expune în prealabil cu privire la oportunitatea și posibilitatea disjungerii cauzei, cu privire la faptul dacă într-adevar împrejurările cauzei o cer și nu este doar o abuzivitate a părții acuzării și dacă această disjungere într-adevar nu se va răsfrînge negativ asupra efectuării depline și obiective a cercetării judecătorești, cu respectare compensatorie a intereselor procesuale ale părții apărării.

3.6. Deci, legal, echitabil și firesc, partea apărării trebuie să dispună efectiv de posibilitatea de a-și alege poziția, modul și mijloacele de susținere a ei de sine stătător, fiind independentă de instanță, inclusiv de vointa procurorului. Aceasta echitabil și firesc, în realitate, datorită imprevizibilității legii

contestate, procurorul aplicind subiectiv, *discretionar* si imprevizibil prevederile alin. (2) art. 279¹ Cod procedura penală, inventează diferite şiretlicuri pentru *disjungeri si conexari* de cauze penale, prin ce tainuie probele administrate în cadrul urmarii penale, care sunt favorabile si strict necesare părții apărării, la fel cum nu acorda posibilitatea ca aceasta parte sa se informeze despre existenta acestor probe si nici nu le prezinta, în original, instanței de judecata, aceasta pentru că, cel puțin norma contestată, nu doar că nu contine careva masuri *compensatorii dificultăților create apararii prin această limitare*, deopotrivă fiind imprevizibilă, nu acordă nici o garantie contra arbitrariului si nici nu dă părții apărării drepturi egale, cu partea acuzării la faza disjungerii cauzelor penale, cind de fapt, este finisata urmarirea penală, si în principiu deja nu mai poate fi vorba de careva secrete ale urmarii penale, care în această formă, se mai mentine doar in Republica Moldova.

3.7. Neconstituționalitatea alin. (2) art. 279¹ Cod procedura penală constă că aplicarea acestuia, nu acordă garanții părții apărării și posibilități egale pentru susținerea poziției sale, aceasta nu dispune efectiv si în egală masura cu partea acuzării de posibilitatea de a lua cunostinta de toate materialele cauzei, administrate pina la abordarea problemei disjungerii cauzelor penale, în consecință, partea apărării este privată de posibilitatea de lua cunostință de originalul tuturor materialelor administrate pină la aceasta etapă, și a-și alege materialul probatoriu din cel deja administrat, indispensabil pentru a-si sustine în fața instanței de judecată, de sine stătător, cit poziția, atit modul și mijloacele ei, fiind independentă de instanță, de alte organe si persoane, mai grav și defavorabil, este că capacitatea părții apărării depinde anume de vointa oponentului său procesual procurorului.

3.8. Ba mai mult, dacă vorbim de *egalitatea armelor*, atunci este firesc ca problema privind pasibila disjungere a cauzei penal ar trebui sa fie solutionata, în exclusivitate si cu participarea activă și a părții apărării, ținind cont si de interesele părții apărării, care ar trebui sa fie investită cu dreptul, nu doar de a lua cunostinta cu toate materialele administrate in cadrul urmarii penale pina la pretinsa disjungere, dar si cu de capacitatea de a se expune în prealabil cu privire la *oportunitatea disjungerii cauzei*, cu privire la faptul dacă într-adevar *împrejurările cauzei o cer* și nu este doar o abuzivitate a părții acuzării si dacă această disjungere într-adevar *nu se va răsfrînge negativ asupra efectuării depline și obiective a urmăririi penale și cercetării judecătorești*, si nu doar sub aspectul părții acuzării, dar si cu respectare compensatorie a intereselor si libertatilor procesuale ale părții apărării.

3.9. Cu calitate de principiu, amintim că *oportunitatea disjungerii cauzei penala*, nu mai ține doar de partea acuzării, și ar putea fi decisă doar de o instanta de judecata, deoarece procesul echitabil presupune *egalitatea armelor*, si procesul se refera la persoana acuzată. Tot așa si evaluarea situației că *împrejurările cauzei cer această disjungere*, nu ține de libertatea doar a părții acuzării, ba deopotrivă, partea apărării trebuie sa poate contesta o eventuala inițiativă a procurorului în această privință. La fel cu caracter de principiu evidentiem că evaluarea situației dacă între-adevar *această disjungere nu se va răsfrînge negativ asupra efectuării depline și obiective a urmăririi penale și cercetării judecătorești*, trebuie sa țina cont si de poziția altei parti a aceluasi proces, de *urmărire penală și cercetare judecătorească*, adica de partea apărării si nu mai poate fi prerogativă a acuzării, așa cum prevăd actualmente normele contestate, care astfel, *ab inŃio*, afecteaza *egalitatea armelor*.

3.10. Ar fi fost *previzibil si echitabil* ca norma contestata, ca si garant contra arbitrariului să prevadă o procedura distincta de solutionare, pe cale judiciara, a pasibilelor probleme si conflicte de interese între parțile apărării si acuzării, în caz că după intenția de a disjunge o cauza penală, si prezentarea părții apărării, în legătură cu aceasta, a tuturor materialelor administrate, totusi nu se va obtine un consens între interesele si pozitiile părții apărării si a acuzării, cu privire la *oportunitatea disjungerii cauzei*, cu privire la faptul dacă într-adevar *împrejurările cauzei o cer și că această disjungere într-adevar nu se va răsfrînge negativ asupra efectuării depline a cercetării judecătorești*, în acest caz, problema posibilitatii disjungerii cauzei penale ar putea sa fie solutionată prin controlul judecătoresc de către un judecator al camerei preliminare, însa oricum cu acordarea posibilitatii părții apărării de a lua cunostinta de toate materialele cauzei administrate si de a cere anexarea la dosarul trimis instantei de fond a originalului tuturor materialelor pe care le comsideră necesare părții apărării pentru susținerea în egală masură si echitabilă a pozitiei sale.

3.11. De altfel, grav este că prin *pretinsele disjungeri si manipulari de probatoriu*, se "separă" materiale în diferite "cauze penale", care prin tainuire si pastrare separată, nu mai sunt anexate la cauza de bază si nu devin obiectul cercetării judecătorești, aici ne referim, la procesele verbale de audiere a

tuturor bănuitilor, invinuitilor, care se considera a fi complici, și la procesele verbale de audiere a tuturor martorilor, la **materialele tuturor** procedurilor de autorizare și legalizare a tuturor măsurilor speciale de investigații, a perchezițiilor și a altor măsuri preventive, asiguratorii și de constrângere, realizate anume în cauza data, cel puțin, începând cu luna decembrie 2014 și pînă la pretinsa disjungere **pentru că toate acestea au fost realizate în cadrul unui singur proces penal conex, pentru că, cel puțin, 33 cauze sunt conexe și indivizibile, și urmează a fi cercetate într-o singura procedura conexă, obiectul urmăririi penale fiind unic și vizează devalizarea sistemului bancar și sustragerea banilor din Banca de Economii SA, B.C. "Unibank" S.A. și B.C. "Banca Socială" S.A., și, respectiv din bugetul de stat al Republicii Moldova, rezultind ca prin definiție toate materialele acestora constituie materiale ale aceiași cauze penale, care într-un proces echitabil, cu respectarea principiilor și constatărilor Curții Europene, expuse în punctele 3.1.-3.4., obligatoriu trebuie să fie prezentate în prealabil părții apărării pentru a fi studiate, după caz, pentru a fi utilizate în a pregăti apărarea.**

3.12. Pe cale de consecință invederam ca potrivit pct. 10 din Hotărîrea Curții Constituționale, nr. 26 din 23.11.2010 asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin. (6) art. 63 din Codul de procedură penală, *necesitatea examinării calității legii de către autoritățile publice ale Republicii Moldova a fost evidențiată și în jurisprudența CtEDO pe mai multe cauze (Busuioc v. Moldova, Guțu v. Moldova). Astfel, în cauza Guțu v. Moldova, § 66 (Guțu v. Moldova nr. 20289/02, 7 iunie 2007): „...expresia „prevăzută de lege” nu presupune doar corespunderea cu legislația națională, dar, de asemenea, se referă la calitatea acelei legislații (a se vedea Halford v. the United Kingdom, Reports 1997-III, p. 1017, § 49). ...Legislația națională trebuie să indice cu o claritate rezonabilă scopul și modalitatea de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice (inclusiv dreptul imprevizibil acordat procurorului, de a conexa și a disjunge oricind și oricare cauze penale, chiar și dacă ele de drept sunt indivizibile-n.m.), pentru a asigura persoanelor (Nataliei Politov-Cangaș și persoanei juridice B.C. "Victoriabank" S.A.-n.m.) nivelul minim de protecție la care cetățenii au dreptul în virtutea principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică (a se vedea Domenichini v. Italy, Reports 1996-V, p. 1800, § 33)”, respectiv concluzionăm că norma contestată nu indică cu o claritate rezonabilă scopul și modalitatea de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice, procuraturii și instanței de judecată, ca urmare nu asigura persoanelor interesate, inclusiv invinuitilor în cauzele penale, nivelul minim de protecție la care cetățenii au dreptul în virtutea principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică, din care considerente în viziunea noastră, această normă este contrară imperativelor art. 4, 21, 23 și 26 coraborat cu art. 54 din Constituția Republicii Moldova.*

3.13. Aceiași concluzie rezultă și din Hotărîrea Curții Constituționale a Republicii Moldova, nr. 6 din 19 martie 2019 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 265 alin. (2) din Codul de procedură penală (contestarea refuzului organului de urmărire penală de a primi plîngerea sau denunțul privind comiterea unei infracțiuni), (§§ 34-41), în care Înalta Curte a reținut... că exigențele statului de drept presupun, inter alia, asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, § 41). În acest sens, articolul 23 alin. (2) din Constituție impune adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile. Exigența previzibilității este îndeplinită atunci când persoana poate – în caz de necesitate, cu o asistență juridică adecvată – să prevadă, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele pe care le poate avea o anumită conduită (Gestur Jónsson și Ragnar Halldór Hall v. Islanda, 30 octombrie 2018, § 88; Berardi și Mularoni v. San Marino, 10 ianuarie 2019, § 40). Totodată, pentru ca legea să îndeplinească exigența previzibilității, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii discreționare a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66; Seychell v. Malta, 28 august 2018, § 50-52). O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (HCC nr. 28 din 23 noiembrie 2015, § 61).

3.14. Neconstituționalitatea alin. (2) art. 279¹ Cod procedura penală constă și în neclaritatea și imprevizibilitatea însăși și a expresiei *disjungere a unei cauze*, dacă aceasta este o *acțiune de urmărire*

penală la propriu, o ordonanță de disjungere, prin care doar *sa dispus disjungerea*, tot așa analogic cum separat mai întâi se dispune, o expertiză, o oarecare percheziție, ridicare, sechestrul, interceptare etc, însă care ulterior, se realizează în continuare printr-un proces verbal, în caz destul de îndelungat, probabil câteva zile de xerocopiere și verificare a calității și a corespunderei cu preținsele originale a circa 10 000 de file, or în caz contrar, rezulta că toate preținsele xerocopii, prezentate părții apărării, în condițiile în care cu privire la administrarea cărora, ca și act de disjungere, nu a fost întocmit un proces verbal, ne fiind clar, când ele au fost obținute și în ce mod, cine când, în ce condiții, loc și la care tehnică le-a xerocopiat, dacă corespund originalului, și unde ar fi originalul, rezultă că nu au o proveniență legală.

3.15. Altel spus, în speță părții apărării s-au prezentat, spre cunoștință, 42 volume în care sunt majoritatea unor xerocopii, "administrare" la absolut prin exercitarea puterii discreționare a procurorului, ca și autoritate în acest domeniu, fără a ține cont de scopul legitim urmărit, și fără a oferi părții apărării o protecție adecvată împotriva arbitrarului, de fapt, xerocopii și CD-uri fără proveniență legală, fără ca să existe, cel puțin, un proces-verbal întocmit în condițiile art. 260 Cod procedură penală, privind acțiunea de urmărire penală, numită "disjungerea cauzei penale" sau a altei acțiuni de urmărire penală, în cadrul căreia cineva, o persoană abilitată de lege să efectueze acțiuni de urmărire penală, ar fi realizat procesul de xerocopiere, procesul de certificare a preținselelor copii, procesul de "disjungere a cauzei penale", în care ar fi reflectat detaliat, care acte și din care volume se disjung, când, cine și cu care aparate tehnice se realizează așa zisa xerocopiere și copierea înregistrărilor, de pe original, pe CD-urile aflate în cele 42 volume, or conform normei legale citate, *procesul-verbal privind acțiunea de urmărire penală*, inclusiv acțiunea de urmărire penală, numită "disjungerea cauzei penale", se întocmește în timpul efectuării acestei acțiuni sau imediat după terminarea ei de către persoana care efectuează urmărirea penală și trebuie să cuprindă:

- 1) *locul și data efectuării acțiunii de urmărire penală;*
- 2) *funcția, numele și prenumele persoanei care întocmește procesul-verbal;*
- 3) *numele, prenumele și calitatea persoanelor care au participat la efectuarea acțiunii de urmărire penală, iar dacă este necesar, și adresele lor, obiectele și explicațiile acestora;*
- 4) *data și ora începerii și terminării acțiunii de urmărire penală;*
- 5) *descrierea amănunțită a faptelor constatate, precum și a măsurilor luate în cadrul efectuării acțiunii de urmărire penală;*

6) *mențiunea privind efectuarea, în cadrul realizării acțiunii de urmărire penală, a fotografierii, filmării, înregistrării audio, interceptării convorbirilor telefonice și a altor convorbiri sau executarea mulajelor și tiparelor de urme (xerocopierea-n.m.), privind mijloacele tehnice utilizate la efectuarea acțiunii respective de urmărire penală, condițiile și modul de aplicare a lor, obiectele față de care au fost aplicate aceste mijloace (originalele sau copiile de pe care se fac xerocopiile, și unde acestea sepastrează-n.m.), rezultatele obținute (xerocopierea-n.m.), precum și mențiunea că, înainte de a se utiliza mijloacele tehnice, despre aceasta s-a comunicat persoanelor care participă la efectuarea acțiunii de urmărire penală. Fiecare pagină a procesului-verbal se semnează de persoana care îl întocmește, precum și de persoanele menționate la alin. (2) pct.3), cu excepțiile prevăzute de prezentul cod. La procesul-verbal se anexează schițele, fotografiile, peliculele, casetele audio și video, mulajele și tiparele de urme executate în cursul efectuării acțiunilor de urmărire penală.*

3.16. Din piesele prezentate spre cunoștință rezultă că la data de 30 iulie 2020 dl procuror în Procuratura Anticorupție, Octavian Iachimovschi ar fi fost emis ordonanța numită, "de disjungere", prin care sa dispus, a disjunge, din materialele cauzei penale nr.2014978151, într-o cauză penală separată (nr. 2020960061-n.m.), materialele privitoare la acuzația adusă Nataliei Politov-Cangaș chipurile pe faptul comiterii infracțiunilor prevăzute de art. 30, 33, 42 alin. (2) art. 46, art. 243 alin. (3) lit. a) și lit. h) Cod penal și a B.C. „Victoriabank” S.A. precum că pe faptul comiterii infracțiunii prevăzute de art. 30, 42 alin. (2), art. 243 alin. (1) din Codul penal, conform listei din anexa la prezenta ordonanță (???-n.m.). Despre ordonanța emisă urma a informa persoanele interesate.

3.17. Deci, contrar principiului legalității, consfintit de alin. (1) art. 7 Cod procedură penală și obligației desfășurării procesului penal în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod, în speță datorită omisiunilor legislatorului de a reglementa o procedură clară și previzibilă, de disjungere a cauzei penale, a fost emisă

doar așa zisa ordonanța numită, *de disjungere*, care și ea, nu este clară și previzibilă și nici motivată, nu conține expres și exhaustiv, care materialele ale cauzei se disjung, fiind inventată o pretinsă listă în anexă, **ne prevăzută de lege**, pentru o oricare ordonanță, fiind posibilă doar la un proces-verbal, care în spațiu și timp, a fost întocmită mai tirziu decît propriu ordonanță și nu putea fi anexa ca atare.

3.18. Totodată datorită omisiunilor legislatorului de a reglementa o procedura clară și previzibilă, *de disjungere a cauzei penale*, nu a fost întocmit un proces verbal privind acțiunea de urmărire penală, numită *disjungere a cauzei penale*, în cadrul căreia cineva, o persoană abilitată de **lege să efectueze acțiuni** de urmărire penală, **ar fi realizat procesul de disjungere a cauzei penale**, procesul de xerocopiere și certificare a pretinselor copii, un proces verbal privind acțiunea de urmărire penală, în care ar fi reflectat detaliat toate imperativele legale, inclusiv și așa zisa listă a pretinselor piese, fiind evident că în virtutea alin. (6) art. 260 Cod procedura penală, nu la ordonanță, ci la procesul-verbal putea fi anexate careva alte acte, să zicem liste, schițe, fotografii, pelicule, casete audio și video, mulaje și tipare de urme executate în cursul efectuării acestei acțiuni de urmărire penală, or contrar art. 255 Cod procedura penală, pe de o parte nu exista un cadrul legal, care ar servi temei pentru anexarea la ordonanța procurorului, prin analogie ca și la o sentință, încheiere, decizie a instanței, ca și acte de dispoziție, a careva anexe, inclusiv liste, pe de alta, este evident că fizic, în timp și în spațiu, mai întîi a fost emisă ordonanța de dispungere, urmînd a face o delimitarea, iarăși în timp și în spațiu, pe de o parte, între actul *de dispungere*, ordonanța, prin care doar *sa dispus*, a *disjunge o cauza penală*, și acțiunea ulterioară, proprie *de disjungere*, a 42 volume, care în speță a ar fi putut avea loc, post factum în cîteva zile ulterioare, rezultînd că lista vizată fizic, în timp și în spațiu, nu era în momentul dispunerii, **nu propriu realizării disjungerii, cînd inca nu era realizată la propriu** acțiunea de disjungere fizică *în timp și în spațiu*, așa ca în momentul emiterii ordonanței de disjungere, la propriu nu era o oarecare listă care a fost întocmită ulterior, din care considerente **nu putea fi anexată** la aceasta în momentul emiterii acesteia și nici nu a fost anexată nici ulterior, dar nici nu putea fi realizată separat fără un act procedural, adică un proces-verbal.

4. Revenind la conceptul Codului de procedură penală nr.122-XV din 14 martie 2003, la prima vedere s-ar părea că inițial ar fi avut un gol conceptual creîndu-se impresia că procurorul nu era în drept să conexeze cauze penale, dintre cele ce **de drept** constituie **conexitate**, în realitate aceasta era doar o percepție gresită, deoarece ținînd cont de principiile generale, așa cum era posibil pe întreaga perioadă de activitate a Codului de procedură penală Român din 1968, Legislatorul a prevăzut posibilitatea de a efectua urmărirea penală **într-un singur dosar** (procedură sau cauză) referitor la **mai multe infracțiuni** săvîrșite, ceea ce rezultă din definiția de la pct. 5) art. 6 Cod procedură penală actual, potrivit căreia **cauză penală** reprezintă un proces penal desfășurat de organul de urmărire penală și de instanța de judecată într-un caz concret referitor la una sau mai multe infracțiuni săvîrșite sau presupus săvîrșite. În același timp, din alin. (3) art. 289 Cod procedură penală, rezultă că în cazul în care urmărirea penală **în aceeași cauză** se efectuează în privința **mai multor fapte** și mai multor persoane, raportul va cuprinde mențiuni **în privința tuturor faptelor și tuturor persoanelor**, în speță aceasta se referă la întreg spectrul, **cel puțin 33 cauze sunt conexe și indivizibile, și tuturor persoanelor, ce sunt cercetate într-o singură procedura conexă**, obiectul urmăririi penale fiind unic ce vizează devalorizarea sistemului bancar și sustragerea banilor din Banca de Economii SA, B.C. "Unibank" S.A. și B.C. "Banca Socială" S.A., și, respectiv din bugetul de stat al Republicii Moldova, **or este imperativ că dacă persoana/grup de persoane ar mai fi comis și o alta infracțiune, de la sine aceasta constituie o circumstanță, cel puțin care agravează răspunderea, dacă altfel nu influențează la calificarea juridică a faptei, în întregime.**

4.1. Conceptual, actualul Cod de procedură penală, pornind de la principiile de drept recunoscute și reglementările articolelor 19, 42, 43, 254, conține **rolul activ** și obligația organului de urmărire penală și a procurorului de a **lua toate măsurile prevăzute de lege** pentru cercetarea **sub toate aspectele, completă și obiectivă**, a circumstanțelor cauzei, **de a evidenția** atît circumstanțele care dovedesc vinovăția tuturor bănuiților și învinuiților, cît și cele care îi dezvinovătesc, precum și circumstanțele **care le atenuază sau agravează răspunderea**, pentru **stabilirea adevărului**, care poate fi stabilit doar așa, doar dacă se va individualiza acuzatia pentru toți pretinsii coacuzati, cărora li s-ar formula **acuzatii adecvate și echitabile**, și apărarea ar putea să se convingă că este asigurat **principiul egalității tuturor acestora în fața legii**, după caz, ar putea să invoce critici față de **diferențele inechitabile**, față de acuzatiile aduse pretinsilor complici, de altfel, cînd este vorba de o pretinsă coparticipare la comiterea unei sau mai multor infracțiuni, este evident că orice **acuzatie penală** apărută în privința persoanelor respective, să fie adecvată

sau chiar unică, chiar și dacă inițial a fost realizată în diferite cauze penale, tot așa dacă au apărut suspiciuni că la săvârșirea unei sau mai multor infracțiuni, cunoscute organului de urmărire penală, au participat mai multe persoane, fie când două sau mai multe infracțiuni au fost săvârșite prin aceeași faptă, ori în cazul unei infracțiuni continue sau prelungite, *de drept, conceptual*, situația se referă la *indivizibilitate*, și așa cum era în Codul de procedură penală Român din 1968, reunirea (conexarea-n.m.) acestor cauze, este obligatorie, ne fiind lăsată la aprecierea instanțelor de judecată și *de drept, conceptual*, se face cu atît mai mult, fără voința sau discreția procurorului. Și aceasta indiferent de faptul că astfel de acuzații, inițial sunt separate, însă odată ce concomitent se află pe rolul organului de urmărire penală, după caz a instanțelor, ele *de drept* devin *indivizibile*, și nu mai pot fi cercetate *paralel, sau separat*, în consecință, urmărirea penală poate fi finisată doar complex în cauza penală *indivizibilă*, ne mai fiind pasibile separarea și finisarea separată a careva episoade sau în privința a careva persoane coacuzate, pentru că cercetarea *sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei pentru stabilirea adevărului*, deja se refera la toate preținsele cauze, circa 33 cauze, aflate pe rol.

4.2. Altel spus, dacă ne referim la obligația derivată articolele 19 și 254 Cod procedură penală, că organul de urmărire penală are *un rol activ* și este obligat să ia toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea *sub toate aspectele, completă și obiectivă*, a tuturor circumstanțelor cauzei *pentru stabilirea adevărului*, atunci *stabilirea adevărului* impune constatarea faptului că învinuitul a comis fapta în complicitate cu alte persoane, impune constatarea tuturor acestora, și individualizarea rolului fiecăruia din ei, cel puțin în limitele în care este posibil și ele sunt cunoscute, pentru că noțiunea de proces echitabil/*stabilirea adevărului* inclusiv în partea în care este garantat de art. 6 § 3 liter a) și b) din Convenție, obligă autoritățile să *acorde oricărui acuzat informații precise, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, asupra naturii și cauzei acuzației aduse împotriva sa amănunțit, asupra naturii și cauzei acuzației aduse împotriva sa*, inclusiv și la concret, cu privire la cine ar fi coacuzatii cu care el ar fi comis pretinsa faptă, acordându-i-se timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale, în caz contrar aceste drepturi *sunt teoretice și iluzorii*, de fapt pur și simplu este imposibil a opera cu noțiuni generale, de felul *organizații sau grupuri criminale, fie alte persoane, că chipurile cineva* (cine concret-n.m.) *ar fi elaborat un plan bine determinat* (care concret, în ce constă caracterul bine determinat-n.m.), *cu împărțirea rolurilor și responsabilităților în dependență de sfera de activitate, competențele și atribuțiile în cadrul organizației criminale etc*, doar așa ar fi posibil a se concluziona că a fost *stabilit adevărul*, că a avut loc cercetarea *sub toate aspectele, completă și obiectivă*, fiind o axiomă că prin realizarea tuturor cercetărilor de către aceleași organe de urmărire penală în același timp, pentru o corectă și coerentă administrare a probelor, fără a le dubla sau tripla, că doar după investigarea completă, corectă și obiectivă a tuturor preținselelor episoade ale activității criminale poate fi asigurată aflarea adevărului, pentru a identifica rolul individual și discret al tuturor coacuzatilor, pe cit acestia sunt identificați.

4.3. Aici, contra abuzului, ca și axiomă concluzionăm că *rolul activ al procurorului, faptic și de drept, se realizează doar dacă au fost luate toate măsurile* prevăzute de lege, ca rezultat a fost efectuată cercetarea *sub toate aspectele, completă și obiectivă a tuturor circumstanțelor tuturor preținselelor cauze pendinte*, a tuturor complicilor activității criminale, pentru a identifica rolul individual și discret al tuturor coacuzatilor, în care era vizată pretinsa "*organizație criminală*", sau persoanele care ar fi comise sau în interesul carora ar fi acționat învinuitii, de altfel, *Conceptual* este important a evidenția că dacă la săvârșirea unei sau mai multor infracțiuni cunoscute organului de urmărire penală *au participat mai multe persoane*, fie când două sau mai multe infracțiuni au fost săvârșite prin aceeași faptă, ori în cazul unei infracțiuni continue sau prelungite, atunci *de drept*, este vorba de *indivizibilitatea de drept a acestor acuzații penale*, ceea ce înseamnă că ele încă la faza urmărire penală, *de drept se contopesc* într-o procedură *indivizibilă de drept*, așa cum și a fost pînă la data de 30 iulie 2020, fără voința sau decizia procesuală a cuiva, chiar și dacă la o anumită etapă anterioară aceste acuzații erau separate, deoarece odată ce concomitent ele se află pe rolul organului de urmărire penală, și se constată condițiile *de drept de indivizibile*, ele *de drept* devin astfel, ne fiind posibil a fi *devizate/separate*. Iată de ce Legislatorul a utilizat noțiunea de *indivizibilitate* (conform DEX-ului, este un caracter a ceea ce nu se poate împărți, faptul de a fi indivizibil; însușire a unui lucru de a fi indivizibil, nedivizibilitate-n.m.), așa ca dacă *de drept*, este un caz de *indivizibilitate* a unor cauze penale, în principiu, nici vorba nu mai poate fi de *conexare* a acestor cauze penale, or noțiunea, *indivizibilitate* este mai largă, după conținut, decît noțiunea de *conexitate*, încît astfel de cauze, *de drept* sunt *indivizibile*, diferența între aceste două instituții conceptuale era și este în continuare ca în caz de *conexitate*, se soluționează problema

conexării, fie tehnice, fie prin ordonanță, iar în caz de *indivizibilitate*, se constată acest fapt *de drept* și cauzele *ab initio*, nu mai pot fi examinate sau cercetate *concomitent separat sau paralel*.

4.4. Iată așa-i filozofia realității, așa sunt axiomele contra naivității și abuzului, or pe cale de consecință, dacă se respectă prevederile conceptuale ale procesului penal echitabil la nivelul legislației naționale, atunci în principiu, cu anumite mici rezerve, nu poate fi situația în care ar exista condamnări anterioare și condamnări ulterioare într-o cauză, *indivizibilă de drept*, indiferent de episoade și de persoane implicate, nu ar fi pasibilă examinarea separată și paralelă a astfel de cauze penale în privința pretinsilor coacuzăți, și cel mai important, *ab initio*, nu ar fi posibilitatea folosirii *persoanei condamnate*, pentru a face ulterior declarații în calitate de "martor", *decît de coacuzat*, nu ar fi posibile alte abuzuri ale acuzării constatate de Curtea Europeană în punctele 103-109 din Hotărîrea în *cauza Navalnyy și Ofîterov v. Russia*, cererile *46632/13 și 28671/14*, Hotărîrea din 23 February 2016, în cadrul căreia, *inter alia...*, *Curtea consideră că separarea cazurilor, în special condamnarea lui Opalev cu utilizarea acordului de vinovăție și a unei proceduri accelerate, a compromis capacitatea acestuia de a avea calitatea de martor în cazul reclamanților*, în speță situația este asemănătoare, deoarece artificial are loc *separarea cazurilor* contrar prevederilor legale naționale și principiilor de drept unanim recunoscute, ceea ce deja denotă că a afectat dreptul la un proces echitabil garantate de articolul 6 §§ 1, 2 și 3 (d) din Convenție.

5. În altă ordine de idei, cît Codul de procedură penală în redacția Legii din 24 martie 1961, atît și alineatele (1) - (3) art. 42 Cod procedură penală, în vigoare, pornesc de la ideea că constituie *conexitate* (Raport între două sau mai multe pricini care au un obiect înrudit²) *și indivizibilității de drept* a cauzelor penale la faza urmărire penală, fiind astfel toate cazurile prevăzute expres, astfel, legea de la sine stabilește că în condițiile menționate, cauzele penale au legătură între ele și *deja legal sînt conex procesual* (legate, conexe), ele în baza prevederilor legale urmează a fi "conexate fizic", fără a se emite un act procesual, fie și prin ordonanța procurorului, care se emitea în virtutea normei generale, prevăzute la art. 255 Cod procedura penală, pentru că de la punerea în aplicare a Codului de procedură penală nr.122-XV din 14 martie 2003 și pînă la introducerea prin Legea nr. 264 din 28-07-2006 a art. 279¹ (cum și pe întreaga perioadă de activitate a Codului de procedură penală Român din 1968-n.m.) nu erau careva probleme privind "conexarea și disjungerea cauzelor penale", deoarece se aplicau principiile conceptuale de la alin. (1)-(3) art. 42 Cod procedură penală, inclusiv cele unanim recunoscute și **sistemul a funcționat normal**, nu au apărut careva probleme principiale, doar dacă se vroiau conforturi personale, de "simplificare" a posibilității de a utiliza sistemul în favoarea părții acuzării, de aceea anume Procuratura Generală a și fost inițiatorul modificărilor operate prin Legea nr. 264 din 28-07-2006, pentru a-si atinge un confort instituțional și a face pasibile ulterioarele abuzuri, însă introducerea art. 279¹, **nu a modificat principiile conceptuale**, privind *conexitatea și indivizibilitatea de drept*, care nu admit vre-o imixtiune a procurorului sau a altor factori decesivi, așa sa provocat o *contradicție între aceste instituite*, sigur ca valoare majora are anume situațiile *de drept*, rezultînd ca **fără o normă punte, fără a se institui o excepție de la regula de baza, o corelație excepțională între aceste doua instituții de drept**, nu se poate aplica discreția procurorului, antagonistă principiului imperativ privind *conexitatea și indivizibilitatea de drept*, pentru a depăși aceasta stare *de drept imperativă* și fără careva excepții corelate.

5.1. Tot cu titlu de concretizare se mai menționează că și Codul de procedură penală în redacția Legii din 24 martie 1961, și principiile de drept unanim recunoscute contin și impun ideea imperativă privind *conexitatea și indivizibilitatea de drept*, ca dacă o persoană sau un grup de persoane sunt cercetate că au comis mai multe infracțiuni, fapt cunoscut organului de urmărire penală, atunci **potrivit pct. 18 din Hotărîrea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 9 din 29 aprilie 2016 privind modul de executare a Hotărîrii Curții Constituționale nr.3 din 23 februarie 2016 privind excepția de neconstituționalitate a alineatelor (3), (5), (8) și (9) ale articolului 186 din Codul de procedură penală (termenul arestului preventiv) Sesizarea 35g/2016, Constituția obligă înfăptuirea justiției fără întârziere, fără întârziere** în toate cuzele pendinte organului de urmărire penale. Totodată este axiomal că cea mai cu *fără întârziere*, este situația în care **justitia se face concomitent, calitativ și o singură dată pe toate „acuzățiile în materie penală”**, fără lasarea ordinara a unei proceduri pentru a o desfasura pe cea laltă, fapt care impune și **repetarea sau triplarea** inevitabilă a acelorasi proceduri consecutive în fiecare caz

² DEX, pag.210

separat, si paralel, lasarea fără lucrare a unor părți din „*acuzatiile în materie penală*”, ca mai apoi sa se revina la această „*acuzatie în materie penală*”, ilegal si abuziv separată si lasată fără miscare pentru perioada vizată, fără ca invinuitului măcar să i se aduca la cunostinta *de îndată si concomitent în întregime tot ansamblul „acuzatiei în materie penală”, care aplaneaza în privința sa si referitor la care, paralel fără „notificarea oficială”, statul concomitent pe toate pretinsele capete de acuzare, totusi continua „repercusiunile importante pentru situația (persoanei)” (Ibrahim și alții v. Regatul Unit, [MC], hotărârea din 13 septembrie 2016, § 249; Simeonovi v. Bulgaria, [MC], hotărârea din 12 mai 2017, § 110)*, fără ca persoana sa cunoasca **ca mai sunt și alte pretense „acuzatii în materie penală”, despre care statul în persoana procurorului, prin siretlicuri se abține de a notifica persoana vizată, prin ce precum am mai menționat, în mod evident se mai incalcă si § 3 lit a) art. 6 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, care garantează dreptul de a fi informat, în termenul cel mai scurt..., pe toate pretinsele capete de acuzare, fără lasarea unora pentru mai apoi.**

5.2. Istoric problema cercetarii concomitente si adoptarii unei singure solutii pentru toate prtinsele capete de acuzare cunoscute statului si investigate la moment față de o persoana sau un grup de persoane, și necesitatea unei pasibile abateri de la acest principiu, printr-o eventuală *separare* a cauzelor *indivizibile de drept* a mai apărut odată cu punerea în aplicare la data de 29-07-1994 a **Constituției Republicii Moldova, care pentru prima oară, prin alineatul (4) art. 25 a stabilit că termenul arestării poate fi prelungit, cel mult pînă la 12 luni, ceea ce la momentul neasteptat, punea dificultăți în cercetarea sub toate aspectele si completă a cauzelor penale pendinte, cu privire la mai multe persoane si cu privire la mai multe erisoade**, și totusi atunci după adoptarea Constituției, nu sa mers pe șiretlicuri, ci prin pct. 19 din Legea nr. 258 din 03-11-1994 **pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală**, redacția din 24 martie 1961, au fost operate mdificari legale în **articolul 113, care sa completat cu alineatul patru, cu următorul cuprins: "Dacă Procurorul General și locțiitorul lui au confirmat că probele adunate în privința unei persoane concrete referitor la episoade aparte ale pricinii sînt suficiente pentru întocmirea unei încheieri de acuzare, ei sînt în drept să dea indicație scrisă privitoare la terminarea cercetării și trimiterea dosarului în judecată referitor la aceste episoade. În acest caz instanța de judecată examinează pricina în limitele acuzării formulate. Examinarea altor episoade ale pricinii se efectuează în conformitate cu prezentul Cod."**

5.3. Iata așa **ca si exceptie, clar, legal si previzibil, dar si controlabil, doar Procurorul General și locțiitorul lui, nu oricine și nu oricind, cu atit mai mult, prin tertipuri si abuzuri imprevizibile, atunci sa admis posibilitatea depășirii principiului indivizibilității de drept a cauzei penale, pe un sir de episoade, cu posibilitatea trimiterii ca exceptie previzibilă în instanță spre examinare, macar a unor episoade si a se decide o eventuală condamnare în termenul de 12 luni constituțional de aflare in arest.**

5.4. Cu alte cuvinte, să nu ne amăgim cu naivitatea ”invențiilor” de ultima ora, care prin conținut este o manipulare, fiind imperativ legal că dacă ne referim la diferite acuzații pendinte în privința unei persoane sau a unui grup de persoane, oricum *de drept* se impune ca în toate acestea, *fără întârziere*, sa fie efectuată cît *cercetarea*, atit și *înfăptuirea justiției*, ceea ce firesc poate fi atins doar **daca se face concomitent și într-o singură procedura**, fără a se repeta sau tripla, iată de ce alin. (2) si (3) art. 43 Cod procedură penală, specifică si faptul că în cazurile de indivizibilitate a cauzelor penale, precum și în cele de conexitate, cauzele, dacă ele au fost depuse în prima instanță de judecată, *se conexează de către aceasta chiar și după casarea hotărîrilor asupra lor și remiterea cauzelor de către instanța de recurs pentru rejudecare*. Cauzele *se conexează* (obligatoriu-n.m.) *și de către instanțele de apel sau de recurs de același grad* dacă se află în același stadiu de judecată, or este și absurd că procurorul avînd cunostina de faptul că persoana ar mai fi comis și alte infractiuni, cu atit mai mult cind este vorba de alte episoade ale infracțiunii prelungite sau ale cumulului ideal de infractiuni, totusi contrar principiului *indivizibilității de drept*, în loc să asigure *cercetarea tuturor acestora sub toate aspectele si completă*, el tainuie acest fapt și finiseaza urmariri penale separate, unele se trimit in instanță, altele se lasa la îndămînă, pentru a manipula sau chiar șantaja persoanele implicate, mai grav fiind că în toate aceste acuzatii **nu se indeplineste obligația pozitivă a organului de urmărire penală si a procurorului de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei (fiecare separat si in comun a tuturor-n.m.), de a evidenția toate circumstanțele care dovedesc vinovăția persoanei culpabile, în fiecare separat si in comun în toate cauzele, cît și cele care îl dezvinovătesc.**

6. Toate aceste pasibile consecințe negative sau chiar abuzuri, nu au fost luate în calcul cînd prin Legea nr. 264 din 28-07-2006 a fost introdus alineatul (2) art. 279¹ Cod procedură penală, neconstituționalitatea căruia constă că mai întîi de toate, această normă fiind generală, nu este *suficient de clară și previzibilă*, totodată pune sub risc *principiul aflării adevărului*, și afectează mai multe drepturi fundamentale, ce derivă din *procesul echitabil*, sub aspectul *proportionalității și egalității armelor*, *nu conține careva garanții contra arbitrariului sistemic*, inclusiv ne referim la *discreția imprevizibilă a procurorului*, fără a consulta opinia părții apărării, din oficiu și la propria latitudine, mai întîi să decidă că toate aceste, cel puțin 33 cauze sunt *conexe și indivizibile*, și urmează a fi cercetate într-o singură procedură conexă, obiectul urmăririi penale fiind unic și vizează devalizarea sistemului bancar și sustragerea banilor din Banca de Economii SA, B.C. "Unibank" S.A. și B.C. "Banca Socială" S.A., și, respectiv din bugetul de stat al Republicii Moldova, și cu mult mai imprevizibil, ulterior, deopotrivă să realizeze pretinsa disjungere în exclusivitate doar la propria sa viziune nelimitată și necontrolabilă, ca consecință, se ignoră și dreptul și posibilitatea părții apărării de a lua cunostința în prealabil de toate materialele cauzei acumulate în speța vizată pînă la pretinsa disjungere.

6.1. Altfel spus, legea internă, alin. (2) art. 279¹ din Codul de procedură penală nu definește cu suficientă precizie modalitatea de exercitare a acestor competențe ale procurorului și nu conține garanții împotriva abuzurilor, aceasta deși Curtea Europeană permanent reaminteste în jurisprudența sa constantă, că "*prevăzută de lege*" înseamnă *nu doar o anume bază legală în dreptul intern, dar și calitatea legii în cauză*: astfel, aceasta trebuie să fie accesibilă persoanei și previzibilă (a se vedea Hotărârea Amann împotriva Elveției mai sus citată, alin. 50), să conțină reglementare clară *cu privire la modalitatea de asigurare a unui drept*, or referitor la cerința previzibilității legii, Curtea Europeană, în jurisprudența sa constantă, reaminteste că o normă este "*previzibilă*" numai atunci cînd este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încît să permită oricărei persoane - care, la nevoie, poate apela la consultantă de specialitate - să își corecteze conduit, și aceasta pentru că dreptul intern trebuie să ofere o anume protecție împotriva încălcărilor arbitrare ale drepturilor garantate de paragraful 1 (...). Or, pericolul arbitrarului apare cu a deosebită claritate atunci cînd o autoritate își exercită în secret (discret-n.m.) atribuțiile, inclusiv cu referire la dreptul procurorului de a disjunge în secret cauze penale, și aceasta disjungere, ca și o oarecare măsură discretă... nu poate fi cenzurată de persoana vizată sau de public, însemnînd că ab initio, *«legea» contravine principiului preeminentei dreptului atunci cînd marja de apreciere acordată procurorului, nu este limitată*. Prin urmare, legea trebuie să definească suficient de clar limitele marjei de apreciere acordate executivului (procurorului-n.m.), dar și modalitățile (clare-n.m.) de exercitare, avînd în vedere scopul legitim al măsurii în discuție, pentru a oferi persoanei (în speță, acuzatului și părții apărării-n.m.) protecție adecvată împotriva arbitrarului

6.2. Pentru a se determina "*calitatea*" dispozițiilor legale invocate, trebuie analizat în ce măsură dreptul intern stabilește cu suficientă precizie condițiile în care se acordă o libertate și discreție absolută procurorului, care în mod voluntar, fara careva criterii de previzibilitate și proportionalitate, ca și în speța, doar pe seama că "*el consideră*", i se permite să invoce nemotivat și să decidă, că ar fi un caz de necesitate..., că "*împrejurările cauzei ar cere și această disjungere nu se va răsfrînge negativ asupra efectuării depline și obiective a urmăririi penale și cercetării judecătorești*", or pentru a fi compatibil cu exigentele art. 6 din Convenție, norma contestată, fie la general Codul de procedură penală, trebuie să conțină *garanții stabilite de lege, aplicabile atunci cînd activitatea discreta a procurorului nu este controlată eficient*, inclusiv de către o instanță, cut atît mai mult că acuzatorul de stat, este o parte concurentă apărării, în proces, și ab initio, nu este suficient de credibil, lipsă fiind orice procedură de control, care ar trebui să respecte cît se poate de fidel valorile unei societăți democratice, în special principiul preeminentei dreptului, la care se referă în mod expres preambulul convenției. Aceasta înseamnă că orice ingerință a executivului (procurorului-n.m.) în exercitarea drepturilor unei persoane va fi supusă unui control eficient, asigurat - cel puțin și în ultimă instanță de către puterea judecătorească, care oferă cele mai largi garanții de independentă, imparțialitate și procedură (Hotărârea Klass și alții împotriva Germaniei mai sus citată, pag. 25-26, alin. 55).

6.3. În cauza de față Curtea Europeană ar reține că sistemul național contestat nu furnizează astfel de garanții, în particular, alin. (2) art. 279¹ din Codul de procedură penală, și la general, Codul de procedură penală nu prevăd nici o procedură de control în timpul aplicării institutelor vizate, în care procurorul unilateral decide "*oportunitatea*" și "*legalitatea*" disjungerii unei cauze, pe baza percepțiilor

sale, și nu atunci cind într-adevar împrejurările cauzei o cer, cînd o atare soluție ar trebui să fie, nu o libertate discreționară, ci o obligație expres prevăzută de lege **indispensabilă și previzibilă**, din punct de vedere a imposibilității examinării cauzei conexe, cînd această disjungere într-adevar nu s-ar răsfrînge negativ asupra efectuării depline și obiective a cercetării judecătorești, totodată aceste condiții trebuie să fie definite cu precizie în normele naționale, care ar trebui să respecte cartă și CEDO, în special în ceea ce privește dreptul la un proces echitabil, or principiul eficacității dreptului Uniunii impune instituirea de către statele membre a unor măsuri reparatorii adecvate și eficiente în eventualitatea încălcării unui drept conferit persoanelor prin dreptul Uniunii, ceea ce nu avem în speță, deoarece norma contestată nu reglementează aceste probleme, cel puțin nu există o cale de atac eficientă, disponibilă în cazul încălcării oricăror drepturi, care ar trebui să aibă ca efect, în măsura în care este posibil, plasarea persoanelor suspectate sau acuzate în aceeași situație în care s-ar fi aflat dacă încălcarea nu s-ar fi produs, cu atât mai mult, că în vederea protejării dreptului la un proces echitabil și a dreptului la apărare, statele membre ar trebui să poată extinde drepturile prevăzute de directive pentru a asigura un nivel de protecție mai ridicat, dar nu invers ca și în speță, or nivelul de protecție stabilit de statele membre ar trebui să nu fie niciodată inferior standardelor prevăzute de cartă sau de CEDO, astfel cum sunt interpretate de Curtea de Justiție și de Curtea Europeană a Drepturilor Omului și în conformitate cu principiul proporționalității, astfel cum este definit la articolul 5 din TUE.

7. Cu privire la neconstituționalitatea alin. (2) art. 279¹ din Codul de procedură penală, care în viziunea motivată a părții apărării, pe lângă faptul că nu are claritate și previzibilitate privind condițiile în care poate fi aplicată, nu acordă garanții de respectare a proporționalității ingradirii dreptului la un proces echitabil, aceasta nici nu identifică clar un scop sub aspectul proporționalității, și ce ar constitui temei pentru a fi ingradit acest drept, să zicem ce înseamnă ca: "...împrejurările cauzei o cer", care împrejurări, de ce și cînd, urmare a căror criterii, cit de cit obiective: "această disjungere nu se va răsfrînge negativ asupra efectuării depline și obiective a urmăririi penale și cercetării judecătorești". Norma vizată, cel puțin disjungere de a-și motiva Soluția, fiind exclus oricare control eficient și rezultativ al temeiurilor abordate de el, mai cu seamă cu privire la "materialele cauzei" pe care le va prezenta părții apărării, ca urmare *volens nolens*, anume datorită imprevizibilității normei contestate, o oricare instanță de judecată nu are nici obligația de a exercita un control efectiv și de a-și motiva decizia sa, fără argumente "stereotipe, abstracte, precum și contradictorii".

7.1. Din aceste considerente și urmare a formalității legale, *ab inițio*, în speță și judecătorul de instrucție care urmează să se expună pe fondul alegațiilor părții apărării în legătură cu examinarea plîngerilor acesteia, va exercita control judecătoresc iluzoriu, *theoretic și formal*, aceasta pentru că legea contestată, imprevizibil cuprinde formule generale, fără o mica previzibilitate, fiind declarativă și imposibil de realizat, toate acestea deși Curtea Europeană în conformitate cu practica sa constantă, inclusiv expusă în cauza Prince Hans-Adam II de Liechtenstein vs Allemagne din 12 iulie 2001, a menționat, că statele semnatare și-au asumat obligații de natură să asigure ca drepturile garantate de Convenție să fie concrete și efective, nu teoretice și iluzorii, iar cele cuprinse în art. 6 au tocmai acest scop: efectivitatea dreptului la un proces echitabil, impunându-se statelor o obligație de rezultat: adoptarea în ordinea juridică internă a măsurilor corespunzătoare și a mijloacelor necesare realizării acestei obligații, ceea ce deopotrivă, cu desăvîrsire nu acordă norma contestată, care nu conține nici la un nivel minim careva garanții contra abuzului, contra arbitrariului, sau compensații, ceea ce denotă că norma vizată la fel contravine cît art. 20, atît și art. 23 din Constituția Republicii Moldova.

7.2. Prin urmare, este evident că în lipsa unor măsuri compensatorii și a prevederilor legale clare, dacă nu va fi admisă excepția de neconstituționalitate, mai probabil că va fi respinsă plîngerea apărării, or în susținerea celor relatate pornim și de la constatările principiale ale Curții Constituționale expuse în Hotărîrea nr. 7g din 23 februarie 2016, că procesul penal trebuie să fie guvernat de principii fundamentale, cum ar fi, „legalitatea, prezumția nevinovăției, principiul aflării adevărului, principiul oficialității, garantarea libertății și siguranței persoanei, garantarea dreptului la apărare, dreptul la un proces echitabil, egalitatea părților în proces”, rezultînd că la faza urmărire penală nici procurorul și nici judecătorul de instrucție, care apriori fiind exponent al acuzării, nu are obligația de a asigura drepturile părții apărării, fiind ignorat și principiul egalității armelor, aceasta deși Curtea europeană în practica stabilă, inclusiv în Hotărîrea din 27 octombrie 1993, pronunțată în Cauza *Dombo Beheer BV împotriva Olandei*, a statuat că fiecare parte la un proces trebuie să beneficieze de o posibilitate

rezonabilă de a-și expune cauza și probele în fața instanței, în condiții care să nu o dezavantajeze în mod semnificativ în raport cu partea adversă, inclusiv referitor la libertatea discreționară a procurorului de a decide nelimitat și incontrollabil, cind și ce cauză ar putea fi disjunctă în proceduri separate, și care materiale urmează a fi prezentate părții apărării, nu există nici posibilitatea expresă și nici obligația de a se asigura un control judiciar într-o manieră concretă și efectivă, fiind o instituție, pur teoretică și iluzorie, fără careva garanții contra abuzului, desi este cunoscut că poziția părții apărării care ar putea fi prezentată în fața instanței de fond depinde de accesul la materialele cauzei, pe care procurorul le considera pasibile de a fi disjuncte și prezentate părții apărării.

8. Cu referire la posibilitatea limitării drepturilor conventionale, pornim de la principiul legalității procesului penal, proclamat în articolul 7 Cod procedură penală, care imperativ stipulează că procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Moldova este parte, cu prevederile Constituției și ale Codului de procedură penală, ceea ce înseamnă că și activitatea organelor represive, inclusiv a procurorului, după caz și a instanței de judecată, urmează a fi desfășurată în strictă conformitate cu principiile și normele dreptului internațional, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale Codului de procedură penală, prin urmare, prezintă interes în ce măsură au fost și vor fi respectate prevederile legale la îndeplinirea actelor procedurale contestate.

8.1. Din aceste considerente, argumentarea prezentei cereri are loc inclusiv prin prisma Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (Convenție), or în conformitate cu art. 4 alin. (2) din Constituție, Hotărîrea Curții Constituționale nr. 55 din 14.10.1999 și Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 17 din 19.06.2000, Convenția face parte din sistemul legal intern și respectiv urmează a fi aplicată direct ca și orice altă lege cu excepția că, Convenția are prioritate față de restul legilor care îi contravin. De altfel, nimeni nu poate fi limitat de drepturile și libertățile sale, fără o cauză publică, pentru că conform alineatelor (1) și (2) art. 4 din Constituție, dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte, iar pentru a priva, sau limita o persoană de drepturile sau libertățile fundamentale ale omului este importantă o serie de condiții, care urmează a fi respectate în sens strict, ne fiind pasibila o interpretare extensiv defavorabilă. Este necesar ca limitarea să fie prevăzută de lege și proporțională garanțiilor acordate de art. 54 din Constituție, care stipulează că exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund (prin proportionalitatea sa-n.m) normelor unanim recunoscute ale dreptului și sînt necesare în interesele majore, expres legale, or sub aspectul principiului contradictorialității și echității, problema vizată ar putea fi soluționată, doar dacă legea ar reglementa aceasta procedura în anumite condiții restrinse și doar de către un alt judecător, sau complet de judecată, decît cel care judeca cauza în fond, analogic ca și procedura de examinare a cererii de recuzare a judecătorului/completului, ce judeca cauza.

9. În virtutea celor relatate, concluzionăm că alin. (2) art. 279¹ Cod procedura penală, care prevede că "disjungere a unei cauze privitoare la participanții la una sau la mai multe infracțiuni se admite în cazul în care împrejurările cauzei o cer și această disjungere nu se va răsfrînge negativ asupra efectuării depline și obiective a urmăririi penale și cercetării judecătorești", este contrar conceptului procesual penal, precum principiilor și standardelor internaționale privind importanta asigurării dreptului la apărare, pentru că în mod firesc, această parte trebuie să fie investită efectiv cu pîrghii contra arbitrariului, expres și echivoc acordate prin legea de procedură clară și previzibilă, exigente pe care nu le conține norma legală contestată, fapt care denotă existența incertitudinii privind constituționalitatea acestei norme de procedura penală, sub aspectul articolelor 4, 21, 23 și 26 din Constituția Republicii Moldova, fiind și o ingerință neproporțională în exercitarea mai multor drepturi și libertăți ale părții apărării, fără a se acorda compensări efective, rezultînd că sunt contrare și art. 54 din Constituție. Or, mai trecem în evidență, că această normă nu respectă condițiile legalității, accesibilității și preciziei, ne fiind opozabilă tuturor subiectelor de drept, nu este nici corespunzătoare tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, nici principiilor și normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, implicit nu corespunde dispozițiilor constituționale și nu este în concordanță cu cadrul juridic existent, mai cu seamă cu conținutul inițial, imperativ pastrat în conținutul art. 24, alin. (1)-(3) art. 42 Cod procedură penală care nu au fost revazute, odată și nici după includerea art. art. 279¹.

9.1. De altfel, în viziunea noastră, la elaborarea și adoptarea normei legale vizate nu s-au respectat **mai multe principii și norme de tehnică legislativă** din cele ce urmează, fiind imposibil a le respecta și la aplicarea acestora, or norma vizată nu este *coerentă, consecventă și echilibrată cu reglementările concurente, nu se subordonează consecutivității, stabilității și predictabilității*, în consecință nu este *nici accesibilă*, respectiv, norma contestată fiind și declarativă, suferă de *calitate, previzibilitate și claritate*, la construcția ei fiind ignorate principiile vizate, tehnica legislativă, anumite reguli lingvistice și alte imperative, prevăzute de Legea nr. 780 din 27.12.2001 privind actele legislative prevăzute de Legea nr. 780 din 27.12.2001, privind actele legislative, inclusiv Legea de abrogare a acesteia, nr. 100 din 22-12-2017 cu privire la actele normative publicată la 12-01-2018 în Monitorul Oficial nr. 7-17 art. 34.

9.2. În aceasta privință se impune a aminti despre Hotărârea Curții Constitutionale a Republicii Moldova, nr. 6 din 19 martie 2019 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 265 alin. (2) din Codul de procedură penală (contestarea refuzului organului de urmărire penală de a primi plângerea sau denunțul privind comiterea unei infracțiuni), (§§ 39-41), în care Înalta Curte a reținut, că:

39. La elaborarea unui act normativ, legislatorul trebuie să **respecte normele de tehnică legislativă** pentru ca acesta să corespundă exigențelor calității, i.e. accesibilitatea și previzibilitatea.

40. În particular, **textul legislativ trebuie să corespundă principiului coerenței.**

41. Astfel, legea trebuie să asigure o **legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține și să evite paralelismele legislative, care generează incertitudine și insecuritate juridică.** În procesul de legiferare este interzisă instituirea aceluiași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative (HCC nr. 2 din 30 ianuarie 2018, § 45).

9.3. Tot așa și în § 44 din Hotărârea Curții Constitutionale a Republicii Moldova, nr. 2 din 30 ianuarie 2018, Înalta Curte a reținut, că la elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate. De asemenea, textul legislativ trebuie să corespundă principiului unității materiei legislative sau corelației între textele regulatorii, pentru ca persoanele să-și poată adapta comportamentul la reglementările existente, ce exclud interpretările contradictorii sau concurența între normele de drept aplicabile.

10. În susținerea celor relatate reiterăm constatările principale ale Curții Constitutionale expuse în Hotărârea nr. 7g din 23 februarie 2016, că procesul penal trebuie să fie guvernat de principii fundamentale, cum ar fi, „*legalitatea, prezumția nevinovăției, principiul aflării adevărului, principiul oficialității, garantarea libertății și siguranței persoanei, garantarea dreptului la apărare, dreptul la un proces echitabil, egalitatea părților în proces*”, or în Hotărârile sale, Curtea Constituțională constant a reținut că în virtuterea garanțiilor constituționale, **cadrul legal național trebuie să fie compatibil cu Convenția Europeană și cu jurisprudența Curții Europene.**

10.1. Astfel, prin Hotărârea nr.55 din 14 octombrie 1999, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a statuat, cu valoare de principiu, că „*această prevedere comportă consecințe juridice, presupunând, mai întâi, că organele de drept, inclusiv Curtea Constituțională [...], sunt în drept să aplice în procesul examinării unor cauze concrete normele dreptului internațional [...], acordând, în caz de neconcordanță, prioritate prevederilor internaționale*”.

10.2. În Hotărârea nr. 8 din 20.05.2013, Înalta Curte a menționat că, legalitatea, ca principiu de bază a statului de drept presupune conformitatea normei sau a actului de procedură privind edictarea normelor juridice. Comportamentul legal vizează atât activitatea de legiferare, cât și stabilirea **normelor interne de organizare și funcționare**, care au o conexiune directă cu procesul legiferării.

10.3. Prin Hotărârea Curții Constitutionale a Republicii Moldova, nr. 6 din 19 martie 2019 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 265 alin. (2) din Codul de procedură penală (contestarea refuzului organului de urmărire penală de a primi plângerea sau denunțul privind comiterea unei infracțiuni), (§§ 34-41), Înalta Curte a reținut: 34. ... că exigențele statului de drept presupun, inter alia, asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, § 41). În acest sens, articolul 23 alin. (2) din Constituție impune adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile.

35. Exigența **accesibilității presupune ca textele de lege** să poată fi cunoscute de către destinatari. Orice persoană trebuie să poată să dispună de informații privind normele juridice aplicabile într-un caz

concret (Khlyustov v. Rusia, 11 iulie 2013, § 68). Accesibilitatea legii are în vedere aducerea la cunoștința publică a actelor normative și intrarea în vigoare a acestora, care se realizează în baza articolului 76 din Constituție, legea fiind publicată în Monitorul Oficial.

36. La rândul ei, **exigența previzibilității este îndeplinită** atunci când persoana poate – în caz de necesitate, cu o asistență juridică adecvată – să prevadă, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele pe care le poate avea o anumită conduită (Gestur Jónsson și Ragnar Halldór Hall v. Islanda, 30 octombrie 2018, § 88; Berardi și Mularoni v. San Marino, 10 ianuarie 2019, § 40).

37. Totodată, pentru ca legea să îndeplinească **exigența previzibilității**, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii discreționare a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66; Seychell v. Malta, 28 august 2018, § 50-52).

38. O **putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar** din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (HCC nr. 28 din 23 noiembrie 2015, § 61).

39. La elaborarea unui act normativ, legislatorul trebuie să **respecte normele de tehnică legislativă** pentru ca acesta să corespundă exigențelor calității, i.e. accesibilitatea și previzibilitatea.

40. **În particular, textul legislativ trebuie să corespundă principiului coerenței.**

41. Astfel, legea trebuie să asigure o **legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține și să evite paralelismele legislative, care generează incertitudine și insecuritate juridică**. În procesul de legiferare este interzisă instituirea aceluiași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative (HCC nr. 2 din 30 ianuarie 2018, § 45).

10.4. Prin Hotărârea nr. 14 din 27.05.2014 (§§ 78-84), Înalta Curte a reținut că legea ... constituie un ansamblu de reguli juridice, formulate într-o manieră clară, concisă și precisă.

79. În Raportul Comisiei de la Veneția privind preeminența dreptului (adoptat la cea de-a 86-a sesiune plenară, 25-26 martie 2011) s-a stabilit: „47. Parlamentul nu poate deroga de la drepturile fundamentale adoptând texte ambigue de legi. Cetățenii trebuie să se bucure de o protecție juridică esențială în fața statului și instituțiilor sale.” 80. Curtea menționează că, potrivit articolului 23 din Constituție, statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle, făcând accesibile în acest sens toate legile.

84. Formulele generale și abstracte într-un caz concret pot afecta funcționalitatea legii, aplicarea ei coerentă și sistemică, ceea ce ar denatura principiul calității legii.

10.5. Prin Hotărârea nr. 13 din 15.05.2015 (§§ 105-109), Înalta Curte a reiterat:

„105. ... că articolul 23 alin. (2) din Constituție pune în sarcina statului obligația de a face accesibile toate legile și actele normative. Deși articolul 23 din Constituție cuprinde expres doar criteriul de accesibilitate și claritate al legii, Curtea, prin jurisprudența sa, a reținut că normele adoptate de autoritățile publice urmează a fi și suficient de precise și previzibile.

106. Curtea reține că potrivit jurisprudenței Curții Europene: „O normă este accesibilă și previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane să își corecteze conduita și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă. [...] legea trebuie să fie accesibilă într-un mod adecvat: cetățeanul trebuie să aibă un indiciu adecvat, în circumstanțe concrete, asupra reglementărilor legale aplicabile [...]” (cauza Silver vs Regatul Unit, hotărârea din 25 martie 1983).

107. Totodată, în jurisprudența sa Curtea Europeană a statuat că: „[...] odată ce statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență pentru a evita pe cât este posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiectele de drept vizate de către măsurile de aplicare a acestei soluții [...]” (cauza Păduraru vs România, hotărârea din 1 decembrie 2005).

108. Curtea menționează că orice act normativ trebuie să respecte principiile și normele constituționale, precum și exigențele de tehnică legislativă, menite să asigure claritatea, previzibilitatea, predictibilitatea și accesibilitatea actului. Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă, să prevadă elementele ce disting particularitățile lor.

109. Curtea reține că, prin reglementările de tehnică legislativă, legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvată ale fiecărui act normativ. Respectarea acestor norme concurează la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară.

V. Prevederi relevante din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova.

În baza hotărârii menționate, Curtea Constituțională a hotărât:

în sensul art. 135 alin.(1) lit. a) și g) coroborat cu art.20, 115, 116 din Constituție:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau de reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea următoarelor condiții:

1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin.1 lit.a) din Constituție;

2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

-Până la adoptarea de către Parlament a reglementărilor în executarea hotărârii, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a art. 135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituție.

V-I. Prevederi relevante din Constituția Republicii Moldova:

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 21 Prezumția nevinovăției

Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 26 Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

V-II. Prevederi relevante ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale:

Preambul

Guvernele semnatare, membre ale Consiliului Europei,

...hotărâte, în calitatea lor de guverne ale statelor europene animate de același spirit și având un patrimoniu comun de idealuri și de tradiții politice, de respect al libertății și de preeminență a dreptului, să ia primele măsuri menite să asigure garantarea colectivă a anumitor drepturi enunțate în Declarația Universală, au convenit asupra celor ce urmează:

Articolul 1 Obligația de a respecta drepturile omului

Înaltele Părți contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în titlul I al prezentei Convenții:

Articolul 6 Dreptul la un proces echitabil

1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî, fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori a securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

Articolul 13 Dreptul la un recurs efectiv

Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

Articolul 14 Interzicerea discriminării

Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.

V-III. Prevederi relevante ale Codului de procedură penală

Articolul 7. Legalitatea procesului penal

(1) Procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.

(3) În cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.

(3¹) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
- b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu;
- c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei;
- d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

(3²) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă.

(3³) Dacă nu sunt întrunite cumulativ condițiile indicate la alin. (3¹), instanța de judecată refuză, prin încheiere, ridicarea excepției de neconstituționalitate. Încheierea instanței de judecată este definitivă, însă argumentele privind dezacordul cu aceasta pot fi invocate în apel sau, după caz, în recurs împotriva hotărârii în fond.

(6) Hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sînt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.

(8) Hotărârile definitive ale Curții Europene a Drepturilor Omului sînt obligatorii pentru organele de urmărire penale, procurori și instanțele de judecată.

Articolul 24. Principiul contradictorialității în procesul penal

(1) Urmărirea penală, apărarea și judecarea cauzei sînt separate și se efectuează de diferite organe și persoane.

(2) Instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, **nu se manifestă în favoarea** acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decît interesele legii.

(3) Părțile participante la judecarea cauzei au drepturi egale, fiind investite de legea procesuală penală cu posibilități egale pentru susținerea pozițiilor lor. Instanța de judecată pune la baza sentinței numai acele probe la cercetarea cărora părțile au avut acces în egală măsură.

(4) Părțile în procesul penal își aleg poziția, modul și mijloacele de susținere a ei de sine stătător, fiind independente de instanță, de alte organe ori persoane.

Articolul 42. Competența în caz de indivizibilitate sau conexitate a cauzelor penale

(1) În caz de indivizibilitate sau de conexitate a cauzelor penale, judecata în primă instanță, dacă are loc în același timp pentru toate faptele și pentru toți făptuitorii, se efectuează de aceeași instanță.

(2) Constituie indivizibilitate a cauzelor penale cazurile în care la săvîrșirea unei infracțiuni au participat mai multe persoane, cînd două sau mai multe infracțiuni au fost săvîrșite prin aceeași faptă ori în cazul unei infracțiuni continue sau prelungite.

(3) Constituie conexitate a cauzelor penale cazurile:

- 1) cînd două sau mai multe infracțiuni sînt săvîrșite prin fapte diferite de una sau mai multe persoane împreună, în același timp și în același loc;
- 2) cînd două sau mai multe infracțiuni sînt săvîrșite de aceeași persoană în timp diferit ori în loc diferit;
- 3) cînd o infracțiune este săvîrșită pentru a pregăti, a înlesni sau a ascunde comiterea altei infracțiuni ori este săvîrșită pentru a înlesni sau a asigura absolvirea de răspundere penală a făptuitorului altei infracțiuni;
- 4) cînd între două sau mai multe infracțiuni există legătură și conexarea cauzelor se impune pentru buna

înfăptuire

a

justiției.

(4) În caz de conexare a unor cauze privitoare la mai multe persoane învinuite de săvârșirea infracțiunilor în raza de activitate a diferitor instanțe de grad egal sau privitoare la o singură persoană învinuită de săvârșirea cîtorva infracțiuni, dacă aceste cauze sînt de competența a două sau cîtorva instanțe de judecată de grad egal, procesul se judecă de instanța care a fost prima sesizată privind judecarea cauzei.

(5) Dacă o persoană sau un grup de persoane sînt învinuite de săvârșirea unei singure sau a cîtorva infracțiuni și cauza referitoare la unul din învinuiți sau la una din infracțiuni este de competența unei instanțe ierarhic superioare, procesul se judecă în întregime de instanța ierarhic superioară.

(7) Conexarea cauzelor se admite de către instanța de judecată respectivă în cazul în care acțiunile incriminate nu necesită o încadrare juridică mai gravă, iar la cererea procurorului și în celelalte cazuri – pentru modificarea acuzării în sensul agravării.

(8) În cazul în care infracțiunea a fost săvârșită de două sau mai multe persoane, instanța de judecată poate dispune indivizibilitatea cauzei, dacă aceasta este necesară pentru buna înfăptuire a justiției în termene rezonabile și dacă aceasta nu va împiedica respectarea drepturilor părților.

Articolul 43. Instanța competentă de a conexe cauzele penale

(1) Conexarea cauzelor se decide de către instanța căreia îi revine competența de judecată conform prevederilor art.42.

(2) În cazurile de indivizibilitate a cauzelor penale, precum și în cele de conexitate, cauzele, dacă ele au fost depuse în prima instanță de judecată, se conexează de către aceasta chiar și după casarea hotărîrilor asupra lor și remiterea cauzelor de către instanța de recurs pentru rejudecare.

(3) Cauzele se conexează și de către instanțele de apel sau de recurs de același grad dacă se află în același stadiu de judecată.

Articolul 260. Procesul-verbal privind acțiunea de urmărire penală

(1) Procesul-verbal privind acțiunea de urmărire penală se întocmește în timpul efectuării acestei acțiuni sau imediat după terminarea ei de către persoana care efectuează urmărirea penală.

(2) Procesul-verbal trebuie să cuprindă:

- 1) locul și data efectuării acțiunii de urmărire penală;
- 2) funcția, numele și prenumele persoanei care întocmește procesul-verbal;
- 3) numele, prenumele și calitatea persoanelor care au participat la efectuarea acțiunii de urmărire penală, iar dacă este necesar, și adresele lor, obiecțiile și explicațiile acestora;
- 4) data și ora începerii și terminării acțiunii de urmărire penală;
- 5) descrierea amănunțită a faptelor constatate, precum și a măsurilor luate în cadrul efectuării acțiunii de urmărire penală;

6) mențiunea privind efectuarea, în cadrul realizării acțiunii de urmărire penală, a fotografierii, filmării, înregistrării audio, interceptării convorbirilor telefonice și a altor convorbiri sau executarea mulajelor și tiparelor de urme, privind mijloacele tehnice utilizate la efectuarea acțiunii respective de urmărire penală, condițiile și modul de aplicare a lor, obiectele față de care au fost aplicate aceste mijloace, rezultatele obținute, precum și mențiunea că, înainte de a se utiliza mijloacele tehnice, despre aceasta s-a comunicat persoanelor care participă la efectuarea acțiunii de urmărire penală.

(3) Dacă în cadrul efectuării acțiunii de urmărire penală s-au constatat și ridicat obiecte care pot constitui corpuri delictive, ele vor fi descrise amănunțit în procesul-verbal, cu mențiunea despre fotografierea lor, dacă aceasta a avut loc, și despre anexarea lor la dosar.

(...)

(6) La procesul-verbal se anexează schițele, fotografiile, peliculele, casetele audio și video, mulajele și tiparele de urme executate în cursul efectuării acțiunilor de urmărire penală.

Articolul 279. Efectuarea acțiunilor de urmărire penală

(1) Acțiunile procesuale se efectuează în strictă conformitate cu prevederile prezentului cod și numai după înregistrarea sesizării cu privire la infracțiune. Acțiunile de urmărire penală pentru efectuarea cărora

este necesară autorizarea judecătorului de instrucție, precum și măsurile procesuale de constrângere sînt pasibile de realizare doar după pornirea urmăririi penale, dacă legea nu prevede altfel.

Articolul 279¹. Conexarea și disjungerea cauzelor penale

(1) Constituie conexitate a cauzelor penale cazurile specificate la art.42 alin.(3).

(2) Disjungerea unei cauze privitoare la participanții la una sau la mai multe infracțiuni se admite în cazul în care împrejurările cauzei o cer și această disjungere nu se va răsfrînge negativ asupra efectuării depline și obiective a urmăririi penale și cercetării judecătorești.

(3) La dispunerea conexării sau disjungerii cauzelor penale, procurorul, la propunerea organului de urmărire penală sau din oficiu, emite ordonanța respectivă.

VI. EXPUNEREA CERINTELOR AUTORULUI SESIZĂRII:

Pornind de la cele expuse considerăm că alin. (2) art. 279¹, "*disjungerea unei cauze privitoare la participanții la una sau la mai multe infracțiuni se admite în cazul în care împrejurările cauzei o cer și această disjungere nu se va răsfrînge negativ asupra efectuării depline și obiective a urmăririi penale și cercetării judecătorești*", din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, nu este în corespundere cu articolele 4, 16, 21, 23, 26 și 54 din Constituția Republicii Moldova, în limitele în care nu acordă suficiente garanții contra abuzului, fiind pasibil de aplicare, doar la discreția exclusivă a procurorului și cu încălcarea gravă a drepturilor, intereselor și libertăților părții apărării, fără careva măsuri compensatorii, nu au previzibilitate, respectiv în coformitate cu alineatul (1) litera a) articolul 135 din Constituția Republicii Moldova, litera a) alineatul (1) articolul 4 al Legii cu privire la Curtea Constituțională și litera a), alineatul (1) articolul 4 din Codul jurisdicției constituționale;

SOLICITĂM:

1. Primirea spre examinare a prezentei sesizări și includerea ei pe ordinea de zi a Curții Constituționale a Republicii Moldova

2. Exercițarea controlului constituționalității alin. (2) art. 279¹, "*disjungerea unei cauze privitoare la participanții la una sau la mai multe infracțiuni se admite în cazul în care împrejurările cauzei o cer și această disjungere nu se va răsfrînge negativ asupra efectuării depline și obiective a urmăririi penale și cercetării judecătorești*", din Codul de procedura penală al Republicii Moldova, în vederea corespunderii cu articolele 4, 16, 21, 23, 26 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

VII. DOCUMENTELE ANEXATE:

Anexă: materialele relevante ale cauzei penale, inclusiv extrasul din Ordinul interdepartamental al Procurorului General, Ministerului afacerilor interne, Serviciului Vamal și Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, nr. 121/254/286-O/95 din 18.07.2008.

VIII. DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

Declaram pe onoare ca informațiile care figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte și corespund convingerii personale și libertății de exprimare.

Cu profund respect,

AUTORUL SESIZĂRII:

Avocatul

Gheorghe MALIC

Î N C H E I E R E

16 decembrie 2020

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Ciocana)

Instanța compusă din:

Președintele ședinței,

Judecător

Grefier

Cu participarea:

procurorului

apărătorilor

Reprezentantul petiționarului B.C. "Victoriabank" S.A.

Victor Sandu

Titomir Cristina

Victor Cazacu

Gheorghe Malic și Andrei Pântea

Cirimpei Igor

examinând în ședința de judecată plângerea depusă de către reprezentantul petiționarului B.C. "Victoriabank" S.A., avocat Andrei Pântea, formulată în baza art. 313 CPP, instanța

A C O N S T A T A T:

La data de 17 august 2020, la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, a parvenit plângerea reprezentantului petiționarului B.C. "Victoriabank" S.A., avocat Andrei Pântea, formulată în baza art. 313 CPP, împotriva acțiunilor organului de urmărire penală.

În cadrul examinării plângerii reprezentantul petiționarului B.C. "Victoriabank" S.A., avocat Gheorghe Malic a înaintat cerere privind posibilitatea sesizării Curții Constituționale în vederea exercitării controlului constituționalității, în sensul corespunderii cu articolele 4, 16, 21, 23, 26 și 54 din Constituția Republicii Moldova, a alin. (2) art. 279¹, *"disjungerea unei cauze privitoare la participanții la una sau la mai multe infracțiuni se admite în cazul în care împrejurările cauzei o cer și această disjungere nu se va răsfrânge negativ asupra efectuării depline și obiective a urmăririi penale și cercetării judecătorești"*, din Codul de procedura penală al Republicii Moldova, nr. 122-XV din 14 martie 2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248-251, art. 699), cu modificările ulterioare.

În ședință reprezentantul petiționarului B.C. "Victoriabank" S.A., Cirimpei Igor și avocații petiționarului B.C. "Victoriabank" S.A., Pântea Andrei și Gheorghe Malic au susținut cererea privind sesizarea Curții Constituționale privind aspectele legale invocate în demers.

În ședință procurorul Victor Cazacu a solicitat respingerea sesizării Curții Constituționale în vederea verificării aspectelor legale declarate de către avocatul petiționarului B.C. "Victoriabank" S.A., Gheorghe Malic.

Studiind materialele cauzei, audiind opiniile participanților prezenți la proces, instanța de judecată consideră oportun de a admite cererea reprezentantului petiționarului B.C. "Victoriabank" S.A., avocat Gheorghe Malic privind sesizarea Curții Constituționale, în vederea exercitării controlului

constituționalității în sensul corespunderii cu articolele 4, 16, 21, 23, 26 și 54 din Constituția Republicii Moldova, a alin. (2) art. 279¹, "disjungerea unei cauze privitoare la participanții la una sau la mai multe infracțiuni se admite în cazul în care împrejurările cauzei o cer și această disjungere nu se va răsfrânge negativ asupra efectuării depline și obiective a urmăririi penale și cercetării judecătorești", din Codul de procedura penală al Republicii Moldova, nr. 122-XV din 14 martie 2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248-251, art. 699), cu modificările ulterioare, din următoarele considerente:

Conform prevederilor art. 7 alin.(3) CPP - dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rândul său, sesizează Curtea Constituțională.

Potrivit art. 135 alin.(1) lit.a), g) din Constituția RM, „Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte și rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție

Astfel, în conformitate cu prevederile pct. 4 a Hotărârii nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit a) și g) din Constituția Republicii Moldova și anume: *Judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:* (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate. Verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

În această ordine de idei, instanța reține faptul că *alin. (2) art. 279¹, "disjungerea unei cauze privitoare la participanții la una sau la mai multe infracțiuni se admite în cazul în care împrejurările cauzei o cer și această disjungere nu se va răsfrânge negativ asupra efectuării depline și obiective a urmăririi penale și cercetării judecătorești", din Codul de procedura penală al Republicii Moldova, nr. 122-XV din 14 martie 2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248-251, art. 699), cu modificările ulterioare*, constituie obiectul controlului constituționalității prin prisma art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția RM și pct. 82 al Hotărârii nr. 2 din 09.02.2016.

Potrivit art. 7 alin. (6) CPP- hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sânt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.

Instanța de judecată atestă că, la moment nu există o hotărâre a Curții având ca obiect prevederile invocate.

Urmare a celor indicate, suprapuse la textele de lege enunțate, instanța de judecată ajunge la concluzia de a admite cererea reprezentantului petiționarului B.C. "Victoriabank" S.A., avocat Gheorghe Malic privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor legale conținute în Codul de procedura penală al Republicii Moldova, nr. 122-XV din 14 martie 2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248-251, art. 699), cu modificările ulterioare.

În conformitate cu art. 7, 341-342, Cod de Procedură Penală al Republicii Moldova, art. 135 din Constituția RM, Hotărârea nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit a) și g) din Constituția Republicii Moldova instanța de judecată,

DISPUNE:

Se admite cererea reprezentantului petiționarului B.C. "Victoriabank" S.A., avocat Gheorghe Malic în vederea exercitării controlului constituționalității, în sensul corespunderii cu articolele 4, 16, 21, 23, 26 și 54 din Constituția Republicii Moldova, a alin. (2) art. 279¹, *"disjungerea unei cauze privitoare la participanții la una sau la mai multe infracțiuni se admite în cazul în care împrejurările cauzei o cer și această disjungere nu se va răsfrânge negativ asupra efectuării depline și obiective a urmăririi penale și cercetării judecătorești"*, din Codul de procedura penală al Republicii Moldova, nr. 122-XV din 14 martie 2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248-251, art. 699), cu modificările ulterioare.

Se remite în adresa Curții Constituționale sesizarea reprezentantului petiționarului B.C. "Victoriabank" S.A., avocat Gheorghe Malic pentru verificarea constituționalității prevederilor legale conținute în Codul de procedura penală al Republicii Moldova, nr. 122-XV din 14 martie 2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248-251, art. 699), cu modificările ulterioare, și anume a alin. (2) art. 279¹, *"disjungerea unei cauze privitoare la participanții la una sau la mai multe infracțiuni se admite în cazul în care împrejurările cauzei o cer și această disjungere nu se va răsfrânge negativ asupra efectuării depline și obiective a urmăririi penale și cercetării judecătorești"*, din Codul de procedura penală al Republicii Moldova, nr. 122-XV din 14 martie 2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248-251, art. 699), sub aspectul corespunderii cu prevederile art. 4, 16, 21, 23, 26 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

Încheierea poate fi contestată odată cu fondul cauzei.

Președintele ședinței,

Judecător

Victor Sandu

